

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 53 • nr. 8 • september 2017 • € 1,75 • www.sp.nl

SCHULDIG VAN DOCUMENTAIRE NAAR ACTIE

VREEDZAAM VERZET IN MAROKKO

THUISZORG WINT EERSTE SLAG LOONSTRIJD

Arend van Dam

VERKIEZINGEN PARTIJBESTUUR 2018-2019

Conform het besluit van de partijraad van 24 juni kunnen al onze leden tussen 3 en 10 januari 2018 vanuit hun afdeling een stem uitbrengen op de kandidaten voor het nieuwe partijbestuur 2018-2019. Dat treedt in functie na ons XXIII congres op 20 januari 2018, waar de uitslag van de verkiezingen bekend wordt gemaakt. Op de partijraad van 23 september stellen we de commissie in die het congres gaat voorbereiden en de commissie die met een kandidatenvoordracht gaat komen.

Leden die zich willen kandideren voor het partijbestuur kunnen dat doen door tussen 28 september en 20 oktober een brief te sturen naar secretariaat@sp.nl. Op SPnet vind je nadere informatie over de profielen van partijvoorzitter, algemeen secretaris (beiden in functie gekozen) en de algemeen bestuursleden.

Voor vragen kun je contact opnemen met algemeen secretaris Hans van Heijningen (hvheijningen@sp.nl of 06-22101830)

★ ROOD jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

MAAK DE SP ROOD-ER

ROOD, jong in de SP, organiseert zondag 15 oktober weer de 'Kleur je afdeling ROOD'-scholing. Hoe betrek ik jongeren? Hoe maak ik ROOD-leden actief? En hoe ondersteun ik de ROOD-groep? Allemaal vragen die aan bod zullen komen. Afdelingen worden hiervoor uitgenodigd de komende tijd.

Maar als je ongeduldig bent, alvast vragen hebt of wilt zorgen dat jouw afdeling hiermee aan de slag gaat, neem dan contact met ons op via rood@sp.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Rob Janssen
Daniël de Jongh

Vormgeving
Robert de Klerk, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Bas de Meijer
Suzanne van de Kerk, Nynke Vissia
Cees Wouda

Foto cover
Cees Wouda

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

De thuiszorg voorop voor meer loon: wie volgt?

4

Schulden

De een z'n schuld is de ander die z'n zakken vult

6

Affaire

Het Boxmeerse Hansa-gehanes

10

Marokko

'Wij worden weggezet als schorem'

18

Frans Bieckman

'Globalisering is een neutrale term'

22

13 Investeer in dierenwelzijn en voedselveiligheid

16 Uitgelicht: Nog geen traktatie voor de juf

17 Borne: Activisme voorop

21 ROOD Zomerschool: Inspiratie tanken

28 LinksVoor: Janne van den Bosch leest drie boeken tegelijk

29 Dordrecht: Giftig over gif

14, 15, 25, 26, 27 Nieuws **30** Prikbord **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Verandering is onontkoombaar

Een eerlijk salaris en minder werkdruk. Dat zijn de eisen van de bijna 40.000 leraren in het basisonderwijs. De afgelopen maanden hebben zij laten zien hoe je samen de druk op de politiek kunt opvoeren. Dwars op het gesteggel van PvdA en VVD lieten zij zien dat ons onderwijs de moeite waard is om voor te knokken.

En geef ze eens ongelijk! Lesgeven aan een klas van regelmatig meer dan dertig leerlingen. Een steeds hogere druk om je werk te verantwoorden en steeds minder tijd om kinderen de aandacht te geven die ze verdienen. En bedenk dat steeds meer leerlingen die extra zorg en aandacht nodig hebben nu in het reguliere onderwijs zitten. Dan snap ik wel dat je genoeg hebt van al die loze beloften uit Den Haag. Dan ga je niet afwachten, maar ga je samen aan de slag.

De strijd die de leraren in het basisonderwijs voeren is voor mij een voorbeeld van de verandering die onontkoombaar is. Als de politiek de echte problemen niet aanpakt dan komen mensen in beweging. Dat zagen we in de thuiszorg en bij de schoonmakers en nu ook in het onderwijs. Ik hoop dat deze acties een inspiratiebron zullen zijn voor anderen. Dat je niet lijdzaam hoeft af te wachten, maar onrecht kunt bestrijden.

Als het grootste deel van de politiek geen bondgenoot van mensen is dan vormen mensen bondgenootschappen tegen die overheid. Dan ben ik graag hun bondgenoot.

Ik ga ervan uit dat de partijen die nu een regering proberen te vormen die boodschap serieus nemen. Té lang hebben we kabinetten gehad die blind waren voor de gevolgen van hun bezuinigingsbeleid. Verandering is onontkoombaar!

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

LOONSTRIJD

TERUGKNOKKEN EN TERUGPAKKEN

Thuiszorgers vierden onlangs een feestje, nadat zij na talloze acties eerder afgepakt loon terug hadden weten te pakken. Ondertussen wordt de roep om betere beloning steeds breder en luider. Lilian Marijnissen: 'Wij zijn bereid om ook die strijd te voeren.'

DE STEMMING zit er goed in, daar in Utrecht op 29 augustus. In het sfeervolle etablissement Loft 88 wordt daar namelijk een volgens vakbond FNV historische overwinning gevierd: de spreekwoordelijke *race to the bottom* in de thuiszorg is een halt toegeroepen. En dus knallen de kurken voor al die duizenden thuiszorgmedewerkers. Vlak voor de zomer bereikten werkgevers, bond en politiek al een akkoord over verbetering van tal van arbeidsvoorwaarden, waaraan vervolgens de invoering van de zogenaamde HV-loonschaal voor

de huishoudelijke verzorging toegevoegd kon worden. Die behelst dat gemeenten vanaf komend jaar verplicht zijn om via de aanbestedingen de deur open te zetten voor fatsoenlijke lonen voor personeel werkzaam in de huishoudelijke thuiszorg. Zodat te lage inschrijvingen door thuiszorgorganisaties niet meer nodig zijn en thuiszorgwerkers niet langer salaris hoeven in te leveren. In de praktijk leverden ze zo'n twintig procent in; door de overwinning gaat hun loon weer omhoog van 10 tot 13 euro per uur. Het resultaat is tot stand gekomen na talloze

acties en demonstraties van de FNV, van harte ondersteund door de SP. SP-Tweede Kamerlid Lilian Marijnissen was aanwezig bij het feest in Utrecht. 'Het was een topavond', vertelt ze. 'Je had het moeten zien; al die dames die zo blij waren met het resultaat. Ze zijn er zó lang mee bezig geweest en in het begin leek het zó uitzichtloos... Maar ze hebben teruggevochten en gewonnen. Ze hebben het eerder afgepakte salaris weer teruggepakt. Daarbij gaat het niet alleen om geld; het gaat ook om de teruggewonnen waardering voor hun

werk.' Dat veel van hen eerder loon hadden moeten inleveren, heeft veel te maken met de ontwikkeling dat tal van gemeenten de signaleringsfunctie van thuiszorgwerkers overbodig vonden en daar dus niet meer voor wensten te betalen, waarna werkgevers hun personeel in functie en salaris met het grootste gemak terugzetten. Dat is nu dus afgelopen.

FNV'er Mariëtte Patijn noemt het resultaat op de site van de bond "een goed voorbeeld van hoe overheid, werkgevers en werknemers partijen samen de ongewenste effecten van de markt uitschakelen." 'De loondump in de thuiszorg is ten einde', zegt Lilian Marijnissen.

Goed voor de economie

Nu zou je je kunnen afvragen of 13 euro per uur in z'n algemeenheid eigenlijk nog wel proportioneel is anno 2017. Volgens Lilian Marijnissen tikt die vraag een bredere, maar wel degelijk verwante discussie aan. Weliswaar gaat de invoering van de HV-

loonschaal feitelijk om het terugwinnen van afgepakt salaris, maar in macro-economische zin wordt de roep om hogere lonen de laatste tijd steeds luider. Economen, bonden én sinds kort ook De Nederlandse Bank wijzen steeds vaker op de noodzaak en de voordelen van algemene loonsverhogingen. Hun redenering daarbij is uiterst simpel: meer loon leidt tot meer (binnenlandse) bestedingen en is dus goed voor de economie. Loonmatiging is in Nederland echter jarenlang zo'n beetje het antwoord op alles. Ging het slecht met de economie – zoals begin jaren tachtig – dan heette het dat loonmatiging noodzakelijk was om de concurrentiepositie van het bedrijfsleven te redden. Ging het daarentegen goed, dan was vreemd genoeg loonmatiging ook nodig, want anders zou de economie oververhit raken – zie de Paarse kabinetten. Sinds de jaren tachtig hield de gemiddelde loonstijging in Nederland aantoonbaar geen pas meer met de stijging van de arbeidsproductiviteit, noch met het prijspeil. Ondertussen groeiden de winsten in het bedrijfsleven wel als kool. En ook nu weer klopt ons land zich op de borst vanwege de economische groeicijfers. Het laat zich raden wie daarvan profiteert...

Lilian Marijnissen: 'Algemene loonsverhoging is inderdaad de strijd die we nu moeten voeren. Het is goed voor de economie, het is nodig voor gezinnen om rond te komen en het is dringend gewenst als het gaat om de waardering voor het werk van mensen. Als SP zijn we bereid om die strijd aan te gaan, samen met iedereen.'

Er bestaat een grappig stukje Duitse televisie van een jaar of tien geleden, waarin de toenmalige voorman van de sociaal-democratische SPD, Franz Müntefering, werd geïnterviewd. Een bijdehand verslaggever vroeg Müntefering of hij op basis van de armoedeval (financieel niks ermee opschieten als je vanuit een uitkerings-situatie gaat werken) ook niet vond dat de uitkeringen omlaag moesten. 'Nein', antwoordde Müntefering gevat: 'Dan moeten de lonen omhoog.' Doodse stilte. De verslaggever wist niet meer wat hij moest zeggen. Soms kan de wereld heel erg logisch zijn. ●

tekst Rob Janssen
foto Bas de Meijer

COLUMN

Als mensen samen in actie komen, is alles mogelijk

De afgelopen maanden heb ik genoten van de vele acties. Zoals die van honderd senioren die hun bus uit de buurt zagen verdwijnen en samen met de SP in actie kwamen. Drie dagen voor de verkiezingen was ik getuige van de woede dat hun bus verdwenen was. Vijf maanden, honderden voordeuren, duizenden flyers en zevenhonderd handtekeningen verder, stonden ze oog in oog met de boeman: de CDA-gedeputeerde. Ze wonnen, gewapend met rollators en spandoeken. De bus komt terug.

Zij gaven me een immens gevoel van hoop. Hun 'kleine' strijd is een voorbeeld voor onze 'grotere' strijd voor rechtvaardigheid. Hun rollator-revolutietje is een schakel in de grotere ketting van verandering die we mogelijk kunnen maken.

De afgelopen decennia zagen we een enorme race-naar-beneden, een overvloed aan bungelbanen, een uitgekledde solidariteitsstaat, oorlog, ellende en grote gevaren voor ons klimaat. Daardoor staat de samenhang in onze samenleving onder druk. Soms lijkt het alsof het altijd zo zal zijn en er niets tegen te doen is. Alsof de macht van het gierige kapitalisme eeuwig is. Totdat we ons realiseren dat onze voorouders dat ook ooit dachten van de adel die heerste over onze wereld.

Hoop is niet het ontkennen van verslechtering of het negeren van ellende. Hoop is evenmin wachten totdat alles vanzelf wel goed komt. Hoop is de overtuiging dat onze acties ertoe doen, ook al weten we niet op voorhand hoe en wanneer.

Juist daarom zijn al die kleine overwinningen van groot belang. Niet alleen omdat daardoor de bus terugkomt, de straat veiliger, de huizen schoner en betaalbaarder of het eigen risico verlaagd wordt, maar omdat het steeds méér mensen het vertrouwen en de hoop brengt dat hun acties ertoe doen.

Het is onze missie om mensen te inspireren voor elkaar in actie te komen. Geworteld in verontwaardiging over onrecht, maar gericht op wat er allemaal mogelijk is. Als honderd senioren hún buslijn terug kunnen krijgen, dan is alles mogelijk.

Voor jezelf, voor elkaar en voor het hele land.

Ron Meyer
voorzitter SP

ESTER GOULD EN SARAH SYLBING OVER HET GELDVERSLINDENDE SCHULDENCIRCUS

Er wordt geld verdiend aan mensen met schulden. Aan mensen in diepe armoede, voor wie soms zelfs de gang naar de brievenbus een stap te ver is, uit angst voor de zoveelste aanmaning. Ester Gould en Sarah Sylbing: 'Vroeger konden deurwaarders maatwerk leveren, tegenwoordig is de concurrentie moordend.'

ESTER GOULD (1975) EN SARAH SYLBING (1980) komen al tien jaar in de Vogelbuurt in Amsterdam-Noord en weten wat er speelt achter de voordeuren. Binnenkort nemen ze opnieuw het schuldensysteem en de schuldenindustrie op de korrel. Eerst was er de zesdelige

documentairereeks *Schuldig*, in oktober volgt de landelijke campagne *Schuldvrij!*

De bejubelde tv-serie *Schuldig* komt niet uit de lucht vallen. Ester en Sarah leverden in 2007 met de korte documentaire *50 Cent*

een rake en ontroerende bijdrage aan *Expeditie Noord*, een theatrale ontdekkingsstocht door de wijk. Het was een voorbode van hun huidige meesterwerk.

Sarah: 'Dat festival vond precies op de grens van de Vogelbuurt en de Nieuwendammerdijk in Amsterdam-Noord plaats. Aan de ene kant de Vogelbuurt, met veel armoede en sociale ellende. En aan de andere kant de Nieuwendammerdijk, met zijn peperdure huizen. Wouter Bos woonde er ook. Het thema was: arm en rijk. Wij kozen voor arm, om de op dat moment groeiende kloof zichtbaar en invoelbaar te maken.'

Ester: 'Wat betekent het om arm te zijn? Eigenlijk wisten wij het niet. Juist in die tijd kwamen de voedselbanken op, steeds meer Nederlanders belandden in de schulden. Wij wilden toen nog ver wegblijven van het publieke debat over de oorzaak en gingen ons focussen op de gevolgen voor een kind dat per definitie geen blaam treft.'

In *50 Cent* portretteren Ester en Sarah de achtjarige Giovanni, een roodharig kereltje van het type Ciske de Rat: grote mond, klein hartje en heel sociaal. Sarah: 'Bij Giovanni thuis was geldgebrek bij wijze van spreken nog het kleinste probleem. Drankmisbruik, ruzies, altijd een gespannen sfeer: de omstandigheden waaronder Giovanni zich moest zien te redden, waren allesbehalve ideaal. Zo maakten wij kennis met het milieu waarin Ester en ik ons in de jaren daarna verder zouden verdiepen.'

In die periode leerden de twee documentairemakers de Vogelbuurt en de bewoners kennen, er ontstond een netwerk waarvan ze bij de productie van *Schuldig* konden profiteren. 'De Vogelbuurt stal ons hart. Het is er stads en dorps tegelijk, rauw en gemeenschappelijk, op een bepaalde manier pittoresk en vooral heel gemengd. Het kan er hard aan toegaan, maar er heerst ook solidariteit.'

50 Cent kreeg vijf jaar later een vervolg, met *De rekening van Catelijne* – met dit keer Giovanni's moeder in de hoofdrol. 'Aanvankelijk moest Giovanni er ook in, maar hij weigerde pertinent. Het ging minder goed met hem. Hij was een spijbelende tiener en volwassenen interesseerden hem niet. Terwijl Catelijne juist uit een diep dal klauterde. Voor Catelijne was de eerder gemaakte film over haar zoon een spiegel geweest: een moment van inkeer.'

De documentaire over *Cateljine*, die haar gezin met vijf kinderen met tachtig euro weekgeld moest zien te onderhouden en die op het dieptepunt wel vijftien verschillende hulpverleners over de vloer kreeg, is veelvuldig aan beleidsmedewerkers vertoond.

Ester: 'Wij merkten dat 'Catelijne' de ogen van de mensen opende. Dat dit in Nederland bestond, ze konden het bijna niet geloven. Al waren er ook reacties in de trant van: waarom rookt ze? Zelf zagen we de enorme contrasten, de grote klassenverschillen. Dan ging ik van de Vogelbuurt terug naar huis en kwam ik langs overvolle terrassen en dacht: ze kennen elkaar niet. De ene groep heeft er geen idee van hoe zwaar de andere het heeft en die andere groep denkt dat iedereen schulden heeft, ze weten niet beter.'

Ester en Sarah hadden het vertrouwen van de Vogelbuurt gewonnen. Op verzoek van de maatschappelijk geëngageerde omroep Human begonnen ze met de voorbereidingen voor Schuldig. Sarah: 'Wij wilden een volgende stap zetten: door het grote verhaal over het geldverslindende schuldencircus te vertellen en, door te kiezen voor wisselende perspectieven, alle aspecten te behandelen. Voordat we begonnen met filmen hebben we onderzoek gedaan en gesproken met alle denkbare partijen. Daar kwam nota bene een echt rapport uit, in boekvorm gepresenteerd: Dubbeltjes & Kwartjes.'

Met de Amerikaanse HBO-serie *The Wire* in het achterhoofd gingen de twee vrouwen in de Vogelbuurt aan de slag, ieder met haar eigen cameraploeg. Ester: 'Wij wilden dat Schuldig veel impact zou maken om zo het debat op gang te brengen.'

'Een ondraaglijke schuldenlast is niet het gevolg van een gedragsprobleem, maar van het foute systeem'

Ze slaagden glansrijk in hun opzet. Om en nabij een miljoen kijkers volgden in november en december 2016 de strijd om het bestaan van Dennis, Ditte, Carmelita, Ramona en Ron, de ogenschijnlijk stoicijnse 'peetvader' van de Vogelbuurt Paul en de 'eigenlijk best wel sympathieke' deurwaarder Ed. De zes delen zijn knap gemonteerd en meeslepend. Ze eindigen telkens met een cliffhanger. Televisiekijkers leefden mee, Amsterdammers werden spontaan klant van de noodlijdende dierenwinkel van Dennis en de hoofdrolspelers verschenen in talkshows. Ester en Sarah leunden niet tevreden achterover, maar organiseerden met Schuldig on Tour debatten in vijf steden. Er is zelfs een magazine gemaakt en nog steeds worden Ester en Sarah gevraagd voor presentaties voor rechters, woningcorporaties, beleidsmedewerkers en incassobureaus.

En nu komt er dan de campagne Schuldvrij! 'Natuurlijk denken wij na over oplossingen, maar die komen pas in zicht als de vooroordelen over mensen met schulden

verdwijnen. Als er anders over hen wordt gedacht, ook in Den Haag. Als we niet meer roepen dat wie zijn billen brandt op de blaren moet zitten. Als de gemakzuchtige en moralistische eigen-schuld-dikke-bultmentaliteit plaatsmaakt voor een realistische blik, voor meer begrip en empathie. Wij moeten ons realiseren dat niemand gebaat is bij het huidige systeem. In gesprekken blijkt dat alle betrokkenen, óók de schuldeisers, het anders willen. Vijftien hulpverleners en vijftien deurwaarders op één adres, iedereen snapt dat dit te gek voor woorden is. Vroeger konden deurwaarders maatwerk leveren, tegenwoordig is de concurrentie moordend, ze moeten volgens het principe van de vrije markt opereren en omzet maken. Geloof ons, het is voor deurwaarders door de lage tarieven zeker geen vetpot.'

Degenen met de laagste inkomens en grootste schulden betalen bovenmatig mee aan de schuldenindustrie. Ester: 'In tegenstelling tot wat veel Nederlanders, calvinisten als we zijn, menen te weten is een on-

Still uit de documentaire

EN NU: SCHULDVRIJ!

Ester Gould oogste al eerder veel lof voor haar documentaires, over haar oudere zus (*A strange love affair with ego*) en voormalige dansers van Madonna (*Strike a Pose*). Sarah Sylbing boekte succes met de jeugdserie *Bikkels*. Samen maakten ze,

voordat ze aan Schuldig begonnen, *50 Cent* (2007) en *De rekening van Catelijne* (2012). De zesdelige reeks Schuldig (2016), gemaakt voor omroep Human, is overladen met prijzen: de zilveren Nipkowschijf, de Tegel en de uitverkiezing tot Journalist

van het Jaar. Voor de campagne Schuldvrij! werken ze intensief samen met economieredacteur Jesse Frederik van online krant *De Correspondent* en Annemarie Gehrels. Het platform stelt zich ten doel om het geldverslindende schuldensysteem de nek om te draaien, reikt praktische oplossingen aan en zal een politieke lobby voeren op zowel gemeentelijk als landelijk niveau.

SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk: 'Bij mij zijn ze welkom, ik zou haast zeggen dat Schuldvrij! de natuurlijke partner van de SP is. Ik steun hun voorstellen onvoorwaardelijk.' Ook hij is van mening dat er nu alleen maar verliezers zijn: de schuldeisers, de belastingbetaler, de hulpverleners en natuurlijk de schuldenaars.

De timing van de campagne is perfect, meent Van Dijk. Volgend jaar maart zijn de gemeenteraadsverkiezingen en juist de gemeenten zouden de regie in de schuldendrama's over moeten nemen. De rijksoverheid op haar beurt moet zich realiseren dat zij het grootste deel van de schulden veroorzaakt met wetten en regels (voor Belastingdienst, Centraal Justitieel Incassobureau, zorgverzekeraars).

‘Schulden worden opgekocht om er grof geld aan te verdienen’

Ester Gould

draaglijke schuldenlast niet het gevolg van een gedragsprobleem, maar van het foute systeem. Een systeem dat de schuldenaars opslokt, murw maakt en klem zet. Ze krijgen het nadeel van de twijfel. Die moraal past niet in de huidige tijd. Alle verantwoordelijkheid en alle kosten worden bij de mensen met schulden gelegd. Armoede wordt in ons land beboet, dat kan en mag niet de bedoeling zijn.’

Sarah: ‘Je kunt van de VS zeggen wat je wilt, maar daar mag je tenminste nog een fout maken en krijg je de kans met een schone lei opnieuw te beginnen. Wat gebeurt hier? Er wordt boete op boete gestapeld, met de overheid als grootste boosdoener. Er vindt

handel in schulden plaats, schulden worden opgekocht enkel en alleen om er grof geld aan te verdienen. Dat is onbestaanbaar.’

Vaak raken mensen die langdurig in de schulden zitten, en geen uitweg zien, in paniek. Ze nemen verkeerde beslissingen, durven de post niet te openen en dreigen aan stress te bezwijken. Sarah: ‘Het is mij opgevallen dat deurverkopers, van energiebedrijven tot telefoonmaatschappijen, veel vaker in de Vogelbuurt te vinden zijn dan in de welgestelde delen van Amsterdam.’

Ester: ‘Wij merkten overigens wel dat Amsterdam-Noord in de afgelopen tien jaar *booming* is geworden en inmiddels tot de vijftien hipste wijken ter wereld behoort.

Maar ondertussen zijn er steeds meer werkende armen, mensen zonder uitkering maar met onvast werk, met een nul-urencontract en geen enkele zekerheid over hun inkomen. Schuldenaars zijn niet alleen de bijstandsgerechtigden, laten we dat vooral onderstrepen. En met een inkomen uit werk heb je minder gemakkelijk toegang tot allerlei ondersteunende regelingen.’

De campagne Schuldvrij! gaat officieel op 9 oktober van start. Wie benieuwd is naar de actuele stand van zaken rond schulden – en wie wil weten hoe het gaat met de hoofdpersonen uit Schuldig: Dennis, Ditte en al die anderen – kan vanaf november

foto Frank Lucas

ARJAN VLEIGENTHART: SNELLE HULP BIJ SCHULD ESSENTIEEL

SP-wethouder Sociale Zaken in Amsterdam Arjan Vliegthart benadrukt het belang van snelle hulp aan inwoners met een schuldenlast. ‘Wie te maken krijgt met problematische schulden, komt daar vaak zelf niet uit. Hulp in een vroeg stadium is essentieel en moet daarom laagdrempelig zijn. Amsterdam is op de goede weg, maar het moet nog veel beter. De rek is er nu wel uit, het kabinet moet de oorzaken grondig aanpakken.’

Dankzij een scherpe signalering komen Amsterdammers eerder in beeld bij schuldhulpverleners. Bovendien ronden meer mensen in de hoofdstad hun schuldhulptraject met succes af. Dat blijkt uit een rapportage over 2016. Het aantal uitzettingen uit woningen van corporaties is sinds 2013 met een derde gedaald.

Ook als het gaat om beslagleggingen op uitkeringen is Amsterdam op de goede weg, meent Vliegthart. In 2014 werd in ruim 16.400 gevallen door een schuldeiser beslag gelegd op een bijstandsuitkering, vorig jaar was dat aantal bijna gehalveerd. ‘Wie lang van de bijstand moet rondkomen, loopt een groot risico op schulden. Meteen nadat wij een probleem zien ontstaan, wordt hulp geboden.’

In Amsterdam wordt bij de verbetering van de schuldhulpverlening ook gebruik gemaakt van wetenschappelijke inzichten over de impact van schaarste op het gedrag van mensen. Arjan Vliegthart: ‘Zo is het onverstandig om mensen die diep in de financiële problemen zitten over te laten aan hun eigen kracht en verantwoordelijkheid.’

Ook in Amsterdam neemt het aantal werkenden met

Arjan Vliegthart (re): ‘We doen al veel. Maar er is meer nodig voor Amsterdammers met weinig geld’

Sarah Sylbing

een podcast beluisteren op Radio 1. Sarah Sylbing en Ester Gould hebben intussen een nieuwe documentaire in hun hoofd. Met als onderwerp het onderwijs. Hoe die er uit gaat zien is nog niet duidelijk, maar dat ongelijke kansen daarin ook worden belicht staat bij voorbaat vast. ●

tekst Robin Bruinsma
foto's Cees Wouda

 De zes delen van *Schuldig* zijn nog te zien via www.human.nl en de documentaires *50 Cent* en *De rekening van Catelijne* via www.npo.nl

onvoldoende inkomen om hun vaste lasten te voldoen toe. 'De aard van de schuldenproblematiek verandert. Vroeger hoefde je met een baan niet in de schulden te komen, tegenwoordig kunnen steeds meer mensen met flexibel werk – en dus een wisselend inkomen – de eindjes niet meer aan elkaar knopen. Dat baart mij zorgen.' Arjan Vliegthart komt in zijn functie als wethouder ook voor in *Schuldig*. De makers over zijn beleid: 'Bij hem staat de schuldenproblematiek zonder meer hoog op de agenda. Er is echter nog te veel sprake van pleisterwerk, met al die verschillende potjes om mensen in financiële nood te steunen.'

SP-TWEDE KAMERLID JASPER VAN DIJK WIL DE SCHULDENINDUSTRIE AANPAKKEN

'HET LOOPT UIT DE KLAUWEN'

DE ACCEPTGIROKAART werd nooit bezorgd, Van Dijk was het voorval al vergeten toen hij een aanmaning van een incassobureau ontving. 'Weet je wat er bovenaan stond? Dwangbevel van de koning! Ik zweer het je. Ik moest 110 euro neertellen. Ze beweerden dat ik twee betalingsherinneringen had genegeerd, maar die heb ik nooit gezien.

Dat bureau dreigde beslag te leggen op mijn inboedel, maar dat mogen ze helemaal niet doen, net zoals het niet is toegestaan iemand 'aanmaningskosten' op te leggen. Ze schrokken wel van mijn telefoontje. Ik ben goed gebekt en ik laat me niet intimideren, maar hoe loopt het af met mensen die minder mondig zijn? Dat incassobureau was ingehuurd door de gemeente Zeist.

Nu ging dit nog maar om een parkeerboete. Kun je nagaan wat er op iemand afkomt die het niet ruim heeft en diep in de schulden zit. De overheid is de grootste veroorzaker van de alsmaar oplopende schuldenlasten en dat moet radicaal anders. De schuldenindustrie is voor de SP een uitermate belangrijk thema en wij zullen er, ongeacht de samenstelling van het kabinet, op blijven hameren dat er structurele maatregelen nodig zijn om een einde te maken aan alle ellende.'

Van Dijk heeft concrete voorstellen neergelegd bij demissionair staatssecretaris Jetta Klijnsma. Zo wil hij een landelijk schuldnummer ('zoiets als 155, schulden te lijf'), pleit hij voor een verbod op het doorverkopen van schulden en deelt hij het idee van de campagne *Schuldvrij!* voor de invoering van het Zweeds model: één gemeentelijk loket met een deurwaarder, bewindvoerder en schuldhelpverleners. Dat zal in de praktijk neerkomen op één partij die de schulden beheert. 'Al die verschillende deurwaarders en incassobureaus op één adres, dat is om gek van te worden.'

Daarnaast moeten, als het aan Jasper van Dijk ligt, incassobureaus die onterechte kosten in rekening brengen worden beboet en worden bewindvoerders publieke par-

Jasper van Dijk

foto Nynke Vissia

tijen – in plaats van zoals het nu is private ondernemers die verdienen aan mensen die toch al elke euro drie keer moeten omdraaien'.

'Het loopt in ons land uit de klauwen. Volgens de laatste cijfers worstelen 1,7 miljoen Nederlanders met problematische schulden, dat staat gelijk aan 1 op de 5 huishoudens. Dat zijn niet alleen mensen met een uitkering, maar ook hardwerkende Nederlanders met een te laag inkomen. Het kabinet mag zich die schrikbarende ontwikkeling aanrekenen. Dit is het rechtstreekse gevolg van het neoliberalisme en ik kan je verzekeren dat de SP daartegen onverdroten strijd blijft voeren. Er is een omvangrijke onderklasse met schulden ontstaan, aan wie grof geld wordt verdiend.

De campagnevoerders hebben helemaal gelijk als ze zeggen dat er op de allereerste plaats een omslag in het denken over mensen met schulden moet plaatsvinden. Alsof dat allemaal profiteurs zijn, kom op, zeg. Zie maar eens rond te komen met een bijstandsuitkering of minimumloon. Ik geef het je te doen. Dan heb je een nieuwe wasautomaat nodig en moet je geld lenen terwijl je niet in staat bent dat bedrag fatsoenlijk af te lossen. De incassobureaus duiken er bovenop en het gaat in rap tempo van kwaad tot erger.'

Van Dijk zal de komende maanden veel energie stoppen in een wetsvoorstel om de bijstand en het minimumloon zodanig te verhogen dat de toeslagencarrousel tot stilstand kan worden gebracht. 'Met de uitbetaling van toeslagen gaat heel veel mis, waardoor mensen van de ene op de andere dag in de problemen komen te zitten. Daar word je hoorndol van. Schaf de toeslagen af en zorg ervoor dat iedereen, de werkenden en de uitkeringsgerechtigden, met een fatsoenlijk inkomen aan zijn verplichtingen kan voldoen. En biedt praktische hulp en begeleiding waar dat nodig is. De economie leeft op, maar het is zoals Emile Roemer zei: de cijfers zijn pas echt iets waard als iedere Nederlander daarvan profiteert.' ●

MARKTWERKING IN DE ZORG

GEBAKKEN LUCHT, GEBAKKEN PEREN

In Boxmeer is jarenlang gedroomd van een privaat gefinancierd, hypermodern oncologisch centrum met de naam Hansa. De schop ging nooit de grond in; de gemeente is na negen jaar een illusie rijker en een smak geld armer. Hoe kon het zover komen?

NEE, HET WOORD 'ZIEKENHUIS' kon echt niet meer. In plaats daarvan moest er 'Health Campus' op de bewegwijzeringsborden komen te staan, want er zou naast het nieuwe Maasziekenhuis nog een geheel nieuw 'zorggerelateerd' gebied bij komen. Een prestigieus onderdeel daarvan zou een hypermodern oncologisch centrum worden, met zorghotel, onder de naam 'Hansa Oncology Clinics'. En ja, dan is 'ziekenhuis' wel een beetje gewoontjes. Dat de Boxmeerse SP aankaarte dat mensen het ziekenhuis niet konden vinden, omdat ze Health Campus niet meteen met 'ziekenhuis' associeerden, daar leek het college niet om te malen. En dat Health Campus uitgesproken in het Oost-Brabants dialect klinkt als 'Hell's Campus'; ach ja. Maar goed, om kort te gaan: het Hansa kankerziekenhuis komt er niet. De reden is simpel. De initiatiefnemer, de Gronings-Drentse ondernemer Lex de Lange, heeft geen geld meer – of heeft nooit geld gehad. In ieder geval niet de bedragen die met de bouw van Hansa gemoeid zouden zijn. En nu staat de gemeente Boxmeer in haar hemd. En dan hebben we het niet alleen over het absurde bedrag van 750.000 euro aan gemeenschapsgeld dat in een 'haalbaarheidsonderzoek' werd gestoken. Ook gaat het volgens de Boxmeerse SP om boetes die de gemeente om de een of andere reden niet wenste te innen toen bleek dat De Lange zijn verplichtingen niet nakwam. Een ander punt is de jarenlange geheimzinnigheid rondom het dossier. Waarom moest in het gemeentehuis bijna alles onder geheimhouding en in

vertrouwelijkheid worden besproken – als er überhaupt al over gesproken mocht worden?

Verguld

De Hansa-soap begint feitelijk al in 2008. Het was in dat jaar dat Lex de Lange bekendmaakte in Boxmeer het neusje van de zalm op het gebied van kankerziekenhuizen te willen vestigen. De meest gerenommeerde specialisten ter wereld zouden naar Oost-Brabant komen, om van Boxmeer het Silicon Valley van de kankerbehandeling te maken. Tweehonderd miljoen euro zou De Lange investeren, tweehonderd bedden en vierhonderdvijftig banen zouden er komen. Maar niet alleen dat was uniek. Uniek was ook dat Hansa een privaat gefinancierd ziekenhuis zou zijn. Hetgeen destijds al vragen opwierp over genoemd bedrag voor het haalbaarheidsonderzoek: die 750.000 euro gaf de gemeente dan toch als steun aan een private ondernemer? En hoe zat het met de eerdere poging van De Lange om in Amsterdam een soortgelijk oncologische kliniek te vestigen, waarom mislukte dat? Maar met name de Boxmeerse burgemeester Karel van Soest toonde zich vooral trots en

verguld over het binnengelen van zo'n kapitaalcrachtige investeerder, zo'n flamboyante 'global player' met zo'n inspirerende visie. De eerste echte onheilstijding verscheen zo'n twee jaar geleden. Toen werd bekend dat het zakenimperium van Lex de Lange, bestaande uit een kerstboom van bv's met namen als 3C Clinics Holding, Zernike Health Care Group en Zernike Group Holding, aan het instorten was. Zes bv's waren inmiddels failliet verklaard, er werd gesproken van een miljoenenschuld en ook de FIOD zou hem in het vizier hebben, vanwege ernstige verdenkingen van belastingfraude. Maar de man ontkende alles en bleef volhouden dat Hansa hoe dan ook zou doorgaan.

Maar voor Johan Koelman, SP-fractievoorzitter in Boxmeer, was de maat vol. Openheid van zaken moest er komen, eindelijk openheid. De SP'er had daarop al

750.000 euro gaf de gemeente dan toch als steun aan een private ondernemer?

herhaaldelijk aangedrongen, maar kreeg er geen meerderheid voor in de gemeenteraad. Een opmerkelijk breed gedragen handtekeningactie in Boxmeer sterkte Koelman echter in zijn streven. 'Je wilt niet weten wat

drijfsgegevens van private ondernemers rust er vaak geheimhouding op bepaalde stukken met veronderstelde bedrijfsgevoelige informatie. De afweging kan dan lastig worden: op welk moment gaat het openbare

stekens bij het feit dat het Boxmeerse college 'niet was nagegaan waarom de eerdere pogingen van de heer De Lange om een oncologisch instituut

ik de afgelopen jaren allemaal geprobeerd heb om die openheid te krijgen, tot aan een WOB-verzoek toe.' (Wet Openbaarheid Bestuur -red.)

Drijfzand

Veel raadsleden zullen Koelmans worsteling herkennen. Geheimhouding wordt in de regel door het college opgelegd en door de gemeenteraad per meerderheid bekrachtigd. Het kan dus zijn dat een raadslid de inhoud van vertrouwelijke stukken wel kent, maar er niet mee naar buiten mag treden. Doet hij of zij dat wel, dan wachten aangifte en vervolging. En juist als het gaat om informatie over be-

belang prevaleren boven de gegevensbescherming van de ondernemer? De Boxmeerse SP erkent dat zowel college (waarin de SP tot 2012 wethouders leverde) als ook gemeenteraad hierin door de jaren heen 'assertiever hadden moeten handelen'. Maar wie kon toen precies weten op wat voor financieel drijfzand Hansa in werkelijkheid was gebaseerd?

Hoe dan ook, eind vorig jaar ging de wens van Koelman in vervulling: na intensief lobbywerk van de SP'er kwam er eindelijk een raadsmeerderheid voor een onderzoek naar de hele gang van zaken door de Rekenkamer. En het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie Land van Cuijk kwam afgelopen zomer op tafel. Het sloeg in als een bom. Onder meer stelt de Rekenkamer grote vraag-

in Amsterdam te vestigen niet zijn gelukt'. Ook de jarenlange beweringen van de ondernemer dat hij 'buitenlands kapitaal' aan het aantrekken was voor de financiering van Hansa acht de Rekenkamer 'onvoldoende geverifieerd'. En zo gaat het maar door. 'Ondanks een aanhoudende reeks van dubieuze berichten bleef het college toch steeds in het project geloven' en informeerde het de gemeenteraad 'gebrekig en laat'. Verder konden 'bij wisselingen in het college nieuwe collegeleden niet beschikken over een overdrachtsdossier', en ontbraken 'ambtelijke adviezen' en 'verslaglegging van de gedachteswisseling en besluitvorming van het college', waardoor 'een fatsoenlijke en open discussie niet heeft kunnen plaatsvinden in de gemeen-

Braakliggend terrein: hier had de Hansa-kliniek moeten komen. Op de achtergrond het Maasziekenhuis.

‘Het college schrapte dus gewoon complete passages uit het Rekenkamer-rapport!’

teraad’. Daarnaast meldt de Rekenkamer geen lijn te hebben kunnen ontdekken in de manier waarop om de haverklap geheimhouding op cruciale stukken werd opgelegd.

Verbijstering

Nu zou je kunnen denken dat een college van burgemeester en wethouders zich na zo’n vernietigend rapport eens achter de oren zou krabben over zaken als informatievoorziening en transparantie. Maar nee. In haar aanbiedingsbrief meldt de Rekenkamercommissie dat ‘naar aanleiding van de schriftelijke reactie van het college het concept-rapport op enkele punten is aangepast’. Dit tot verbijstering van Johan Koelman. ‘Dat moet je je eens voorstellen: het college schrapte dus gewoon complete

passages uit het Rekenkamer-rapport! Ik heb die geschrapte passages natuurlijk meteen opgevraagd.’ En – daar komt ie weer – over de inhoud daarvan mag de SP’er niets naar buiten brengen. Ook gingen er afgelopen juli geruchten dat er in collegekringen wel degelijk gewaarschuwd zou zijn voor de rampzalige financiële situatie van De Langes bv-kerstboom.

Half september debatteert de Boxmeerse gemeenteraad over de Hansa-kwestie. Maar voor de SP is al duidelijk: burgemeester Karel van Soest moet opstappen. Hij was al die tijd de leidende persoon in dit dossier, aldus Johan Koelman: ‘De burgemeester is vanaf het begin bij het Hansa-dossier betrokken geweest, hij is steeds de meest ervaren bestuurder geweest en hij kent als geen

ander de informatieplicht naar de gemeenteraad. Zijn rol is in onze ogen dan ook buitengewoon kwalijk.’

Boxmeer kijkt nu terug op een negen jaar durend gevecht om informatie, transparantie en duidelijkheid. Ruim 28.000 inwoners van de gemeente die helemaal niets wisten, politici en bestuurders die misschien wel iets wisten maar gedwongen waren hun mond te houden en anderen die een heleboel gewoonweg niet wilden weten. Onder de streep staat de gemeente die met de gebakken peren zit en bovenal: geen oncologisch Hansa-zorgcentrum, geen bedden, geen banen. Leve de marktwerking in de zorg. ●

tekst en foto's Rob Janssen

KIPPEN- EN VARKENSLEED

De zomer van 2017 was de zomer van de fipronil-eieren en de mega-stalbranden. Geen incidenten, zegt SP-Kamerlid Frank Futselaar. Hij pleit voor een stevige aanpak.

IN JULI BRANDDE een stal af met daarin 20.000 varkens. Het dierenleed is onbeschrijflijk. De boer bleek een beroepsverbod in Duitsland te hebben vanwege dierenmishandeling. De verontwaardiging erover maakte dat de discussie over hoe we met dieren omgaan een nieuwe impuls kreeg. Toen werd deze zomer ook nog bekend dat eieren de gifstof fipronil bevatten – een verboden middel dat bij de schoonmaak van stallen wordt gebruikt om bloedluis bij kippen te bestrijden. Vele honderdduizenden kippen werden hierom ‘geruimd’ – gedood dus.

Te weinig controle

SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar ziet een groter verband: ‘Als je voedselveiligheid wilt, dan moet de voedselketen gesloten zijn. Dat betekent, dat je in alle stappen – het voer, de veiligheid in de stallen, de schoonmaak in de stallen – zorgt dat er gecontroleerd wordt of dierenwelzijn en volksgezondheid niet in gevaar komen. Gecontroleerd door een onafhankelijke instelling.’ In het geval van de gifeiren stelt Futselaar vast dat de controlerende instantie – de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, NVWA – gewoon te weinig capaciteit heeft: ‘Dat zullen ze zelf niet zeggen; daar zijn ze te voorzichtig voor. Maar toen al in december een tipgever meldde dat er fipronil werd gebruikt, gaf de NVWA aan dat ze te weinig capaciteit hadden om alle tips na te trekken.’

Kijk ook naar het systeem

Ook bij de stalbranden is er een structureel probleem. Futselaar: ‘Wakker Dier meldde dat 2016 een horrorjaar was voor varkens, omdat er een recordaantal bij stalbranden

De varkensstal in Erichem na de brand.

levend was verbrand. We zitten in 2017 nu al boven het record van 2016. Dat zijn geen incidenten. Het probleem is: dieren worden nog bijna uitsluitend als productiemiddel gezien.’ Brandveiligheid in een stal is zo voor veel boeren niet een kwestie van fatsoen, maar een financiële afweging; niet iets wat je aanpakt, maar waar je je voor verzekert. Legt Futselaar de schuld bij de boeren? ‘Boeren hebben zelf een verantwoordelijkheid, zonder enige twijfel. Tegelijk zitten zij in een systeem, waar de prijs van voedsel zo laag mogelijk moet zijn, supermarktketens domineren de markt en de marges voor boeren zijn minimaal.’

De overheid moet controleren

Nu zelfs de Land- en Tuinbouw Organisatie zegt dat er wat moet gebeuren, is de tijd rijp voor goede voorstellen. Futselaar: ‘De SP wil dat elke stal door een expert van de brandweer bezocht wordt en dat die een bindend advies kan geven. Niet veilig betekent dan

geen dieren erin. Oude stallen – want vooral daar zijn de grootste problemen – moeten verplicht worden opgeknapt. Als de brandweer de controle qua capaciteit niet aankan, dan moet daar in geïnvesteerd worden. Hetzelfde geldt voor de NVWA. Er móét gecontroleerd worden door de overheid – de markt het zelf laten uitzoeken is gewoon geen optie, blijkt keer op keer. Dus geldt erbij als dat nodig is en structureel controleren.’ Volgens Futselaar is er wat de stalbranden aangaat wel een verband met de discussie over megastallen: ‘Een van de adviezen om grote stallen brandveiliger te maken is compartimentering – oftewel de stal in stukken delen zodat áls er brand is, niet de hele stal afbrandt. Kleinere stallen zijn alleen om die reden al brandveiliger. Betere compartimentering is er niet.’ ●

tekst Diederik Olders
foto Flip Franssen / Hollandse Hoogte©

> NIEUWE REALITEIT IN BRABANT

In de provincie Noord-Brabant heeft de coalitie van SP, PvdA, VVD en D66 een rem gezet op de groei van de veestapel. Dit tot vreugde van de bevolking in met name het oostelijk deel van de provincie. Maar tot ergernis van de boerenlobby.

‘Voor het eerst in de geschiedenis is er in Noord-Brabant op de rem getrapt waar het gaat om de groei van het aantal dieren; in sommige regio’s neem het aantal dieren zelfs af.’ Dat stelde Nico Heijmans, SP-fractievoorzitter in Provinciale Staten van Noord-Brabant, nadat de provincie vlak voor de zomer strengere milieu-eisen aan de intensieve veehouderij oplegde. Om onder meer de uitstoot van ammoniak en fijnstof alsmede stankoverlast te beperken werd besloten, dat veestallen versneld milieuvriendelijker moeten worden en dat veehouders alleen nog mogen uitbreiden

als oude stallen gesloopt worden. Tevens worden bouw en uitbreiding van geitenstallen aan banden gelegd.

Met deze maatregelen komt het Brabantse provinciebestuur tegemoet aan de wens van een groot deel van de burgers. In Noord-Brabant zitten volgens cijfers van het CBS zes miljoen varkens, bijna 28 miljoen kippen en 700.000 koeien. Terwijl het aantal agrarische bedrijven afneemt, is het aantal dieren de laatste jaren zelfs nog gestegen. Wat ook steeg in het Brabantse land is het aantal gezondheidsklachten van mensen die rondom megastallen wonen. Het pakket maatregelen moet in de woorden van de provincie ‘versneld leiden tot een zorgvuldige veehouderijsector’.

Begrip voor de boeren

Met name op het Oost-Brabantse platteland is nu sprake van een nieuwe realiteit

en heeft de van oudsher oppermachtige Brabantse boerenlobby een gevoelige nederlaag moeten slikken. Dat begon feitelijk al, toen het CDA na de provinciale verkiezingen van 2015 buiten de coalitie viel. Nico Heijmans: ‘De ZLTO (Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie, –red.) heeft altijd gezegd duurzaamheid hoog in het vaandel te hebben staan, maar torpedeerde ondertussen met behulp van het CDA wel ieder voorstel dat duurzaamheid bevorderde. Als SP zijn we blij dat we deze stap nu kunnen zetten, omwille van de gezondheid van mensen en de duurzaamheid.’

Niet dat de agrarische sector zich zomaar neerlegt bij die nieuwe realiteit; schadeclaims en rechtszaken zijn al aangekondigd. Volgens Heijmans zijn de provinciale maatregelen juridisch uitvoerig gecheckt. Niettemin zegt hij wel begrip te hebben voor de boeren: ‘Zij moeten gaan investeren, dat klopt. Maar de provincie hanteert voor de verplichte modernisering van koeien- en varkenstallen de afschrijvingstermijnen die ook de Rabobank (waarmee het gros van de boeren zaken doet, –red.) hanteert.’ De SP’er erkent dat de agrarische sector in de tang zit bij de retail. Met name de supermarkten betalen de boeren dumprijzen voor hun producten, waardoor schaalvergroting vaak de enige optie is. ‘Maar je kunt daarvoor de rekening niet blijven leggen bij de burgers; het gaat hier immers om hun gezondheid.’

foto: SP Berntheze

273 MILJARD

dollar legden grote banken sinds de financiële crisis in 2008 opzij voor proces- en advocaatkosten en te verwachten boetes, meldt het Amerikaanse agentschap Moody's. Het vaak onverantwoorde gedrag van grote investeringsbanken (dat leidde tot de beruchte hypotheek-zeepbel en vervolgens tot de wereldwijde financiële crisis) is na 2008 op de korrel genomen door met name speurneuzen van de Amerikaanse federale overheid. Ter vergelijking: het bedrag van 273 miljard

dollar is bijna evenveel als de Rijksbegroting van Nederland. Bank of America alleen al reserveerde de afgelopen negen jaar 73 miljard dollar aan rechtskosten en is daarmee koploper op deze bedenkelijke ranglijst, JP Morgan is met 40 miljard tweede. Van de Europese banken legde Royal Bank of Scotland (RBS) het meest opzij: 30 miljard. Moody's meldt wel dat de banken de laatste jaren minder reserveren. Dat zou erop kunnen duiden dat ze hun gedrag hebben verbeterd. Laten we het hopen.

foto: FreeImages CC

> BUNGELBANEN-BLUES

foto archief ROOD

ROOD, jong in de SP, voert de strijd op tegen de nul-urencontracten, de flexbaantjes, kortom de 'bungelbanen'. Begin augustus voerde ROOD overal in het land vijf dagen lang een 'flexinspectie' uit. De SP-jongeren spraken met werknemers. Zo kwamen ze in een McDonalds-restaurant, waar maar liefst 80 procent van de werknemers een tijdelijk contract heeft. ROOD-voorzitter Lisa de Leeuw: 'De flexverslaving van werkgevers is volledig uit de hand gelopen. Meer geld voor de grote bazen betekent onzekerheid voor jongeren. Het is een schande. Jongeren hebben recht op zekerheid en waardering.'

Wihelmus

Wat dat betekent voor jongeren – en trouwens ook voor niet-jongeren – is mooi verwoord in een opiniestuk in de Volkskrant eind augustus. Drie jongeren stellen daarin

onomwonden: 'Wij hebben er genoeg van, die bungelbanen.' In een oproep aan de partijen die aan de onderhandelingstafel zitten voor een nieuw kabinet maken ze duidelijk waar ze zich zorgen om maken: 'Niet over welk couplet van het Wilhelmus we moeten zingen, niet over wie welke ministerspost gaat bezetten en ook niet over wie er nu weer iets zal lekken.' Wel om het opbouwen van hun toekomst; ze weten niet eens of ze deze week wel genoeg geld hebben om hun vaste lasten te betalen. Het aantal jongeren met een 'bungelbaan' is de laatste tien jaar verdubbeld: 'terwijl maar liefst 80 procent van de jongeren graag een vast arbeidscontract en meer zekerheid wil.' De schrijvers sluiten af met: 'Jullie praten momenteel over de toekomst van Nederland. Laat onzekerheid niet de toekomst van onze jongeren zijn.'

stills archief ROOD

ROOD blijft campagnevoeren tegen de bungelbanen. Met een opvallend filmpje over een 'flexremistische werkgever' wordt aandacht gevraagd voor de machteloze positie van mensen met een bungelbaan. Hier te bekijken: sp.nl/Z3j

OM TE VOORKOMEN dat de onderwereld nog meer invloed krijgt op politiek, stelt Ronald van Raak voor dat de rechter voor **fraude of corruptie** veroordeelde mensen kan verbieden zich verkiesbaar te stellen voor bijvoorbeeld de gemeenteraad of Tweede Kamer.

sp.nl/Z39

BESCHERM GETUIGEN BETER, bepleit Michiel van Nispen, naar aanleiding van een NRC-reportage waaruit blijkt dat belangrijke getuigen **zwaar in de problemen** komen.

sp.nl/Z3C

> WEER BUSLIJN GERED DOOR SP

De SP helpt al sinds de oprichting van de partij mensen in heel het land om op te komen voor hun terechte belangen. Zoals fatsoenlijk openbaar vervoer, omdat nu eenmaal lang niet iedereen een auto wil of kan betalen. In Heerlen gingen de SP en de lokale ouderenpartij met bewoners aan de slag toen bleek dat die buslijn 41 erg misten in de wijk. Bij de Heerlerbaan wonen veel ouderen voor wie de dichtstbijzijnde bushalte gewoon te ver weg is. De actievoerders haalden 700 handtekeningen op – deur aan deur. Bij het aanbieden van de handtekeningen beloofde de gedeputeerde dat de Heerlerbaan per 12 december een betere busverbinding zal krijgen. SP-voorzitter en Heerlenaar Ron Meyer heeft de acties van dichtbij meegemaakt. Bij de viering van het succes maakte zijn hart een sprongetje toen een van de actievoerders, de zeventigjarige Tinie, zei: 'Ik had nog nooit actie gevoerd, maar jongen, wat is dat mooi. Dat wil ik vaker!'

stills archief SP

FEESTJE?

Meestal is de laatste begroting voor verkiezingen een traktatie-feestje door de regeringspartijen. Ondanks dat er begin volgend jaar gemeenteraadsverkiezingen zijn, wist de PvdA geen keiharde toezeggingen te regelen voor de verhoging van lerarensalarissen – iets waar de SP al heel lang op aandringt. De juf van dit meisje moet het nog even doen met een doosje rozijntjes.

foto Suzanne van de Kerk

MET OF ZONDER RAADSFRACTIE

‘WE GAAN ERVOOR’

Voor een aantal SP-afdelingen zijn het momenteel spannende tijden. Doen we in maart mee aan de gemeenteraadsverkiezingen of niet? Het Overijsselse Borne is zo'n afdeling. Maar een ding weten ze al wél: ‘Wij blijven actief.’

In plattelandsgemeenten zijn het herkenbare thema's: dreigende kaalslag in het streekziekenhuis in de nabijgelegen stad, verkeersoverlast in de kleine kernen, prestigieuze projecten met twijfelachtig draagvlak... In het Overijsselse Borne (22.000 inwoners) speelt het allemaal. De dreigende sluiting van de spoedeisende hulp in het ziekenhuis in Hengelo houdt de gemoederen bezig, evenals de aanleg van een verbindingsweg waardoor het verkeer in het dorp Zenderen flink zal toenemen. In datzelfde dorp wordt ook nog eens een omstreden en volstrekt overbodige golfbaan gepland. Het is de SP in Borne die samen met de bevolking protesteert tegen die ontwikkelingen, alternatieven voorlegt, de mensen constant informeert en raadpleegt. ‘En dat zullen we altijd blijven doen,’ zegt afdelingsvoorzitter Mieke Visser, ‘wat er ook gebeurt.’ Met dat laatste zinspeelt ze op een lastig besluit dat de afdeling mogelijk gaat nemen: niet deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen volgend jaar. Lastig, omdat het een dilemma is. Mieke Visser: ‘Aan de ene kant zou niet deelnemen heel jammer zijn voor de verbinding en de samenwerking tussen actie en fractie. Zonder fractie is het ook wat lastiger om je te profileren. Aan de andere kant is onze inschatting dat we in maart nog een zetel zouden kunnen winnen en drie zetels zouden kunnen halen (van de 19, –red.). Wij vinden dan dat we nu vijf à zes verkiesbare kandidaten moeten kunnen opstellen. Dat is tot nu toe nog niet gelukt.’ De afdeling Borne is deze maand nog druk in de weer om het tij te keren en alsnog het gewenste aantal topkandidaten te vinden. ‘Het is een beetje de ‘nee tenzij’-modus. Lukt het niet om meer mensen te vinden, dan doen we niet mee.’

Als het gaat om het ‘waarom’, komen in het geval van Borne typische kenmerken van het platteland naar voren. ‘Veel jongeren trekken weg uit de plattelandskernen naar de stad en worden daar actief. Borne ligt zeg maar tussen de stedelijke gebieden van Almelo, Hengelo en Enschede. Overall in Twente merk je die aanzuigende werking – bijvoorbeeld ook op scholen. Daarnaast

De straat op tijdens de Melbuul'n-dagen: ‘Dan merk je toch weer de waardering.’

speelt ook de vergrijzing een rol in onze gemeente. Dat alles merken de politieke partijen; het speelt zeker niet alleen bij de SP.’ Als verkiezingsdeelname niet haalbaar mocht blijken, zal dat pijn doen in Borne. De SP-fractie boekte bijvoorbeeld op het gebied van zorg en woongerelateerde zaken zeker successen. In die zin zal een afscheid van de gemeenteraad niet gemakkelijk zijn voor de afdeling. Maar politiek is meer dan de gemeenteraad alleen. Een raadsfractie is maar een van de vele instrumenten uit de SP-gereedschapskist, weet ook de SP in Borne.

En dus stond de SP op de dag nadat het besef was doorgedrongen dat de spoeling wel eens heel erg dun kon worden alweer op de markt. Tijdens de zogenaamde

‘Melbuul'n-dagen’, een jaarlijks dorpsfeest in het laatste weekend van augustus. Er werden handtekeningen opgehaald voor het behoud van de spoedeisende hulp in Hengelo, de bevolking werd gepeild over genoemde verbindingsweg; het zijn de thema's waarvoor inzet nodig is – los van het moeilijke besluit over verkiezingsdeelname. Weten wat er speelt, nieuwe contacten leggen, verder werken aan de basis – dat is het devies. ‘Dan merk je toch weer de waardering van de mensen’, vertelt Mieke Visser, die zich alweer opmaakt voor de komende Superzaterdag. ‘We blijven actief en zullen ons blijven laten zien en inzetten. Met of zonder raadsfractie’

tekst Rob Janssen • foto SP Borne

Ahmed Zafzafi

‘Alleen wanneer de staat de gevangenen vrijlaat, kan er een begin van een oplossing komen’

HIRAK: MAROKKAANS VERZET TEGEN VERNEDERING

Sinds de dood van een jonge visverkoper gaan overal in Marokko mensen de straat op. Het gezicht van de protestbeweging, Nasser Zafzafi, is in mei opgepakt. Sadet Karabulut en Hans van Heijningen spraken in Marokko met zijn vader: ‘Massaliteit in combinatie met geweldloosheid is een machtig wapen.’

‘Al bijna een jaar gaan overal in Marokko mensen de straat op’, vertelt SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut. ‘Zij willen dat de welvaart in het land eerlijk verdeeld wordt en eisen banen, zorg, onderwijs en een einde aan de corruptie en straffeloosheid. Jongeren, ouderen en voor het eerst ook duizenden vrouwen gaan de straat op voor een betere toekomst.’ Karabulut heeft deze zomer een werkbezoek gebracht aan Marokko. Met partijsecretaris Hans van Heijningen bezocht zij onder meer het Rifgebied, de streek in Noord-Marokko waar de volksbeweging is ontstaan: ‘Wij wilden de mensen uit die beweging, autoriteiten en vertegenwoordigers van mensenrechtenorganisaties zelf spreken om zo een beter beeld te krijgen van de situatie, want ook Nederland kan hier een rol spelen.’

Volksprotest

Het protest ontvlamde oktober vorig jaar na de dood van een jonge visverkoper, Mohsin

Fikri, in Al Hoceima, een stad in het Rifgebied. Fikri had in de haven een partij vis gekocht, wilde die doorverkopen op straat, werd aangehouden door de politie maar weigerde steekpenningen te betalen. Daarop gooide de politie zijn vis in de vuilniswagen, waarna Fikri uit wanhoop de vuilniswagen in sprong om zijn vis daaruit te halen. Vervolgens werd hij vernalen, waarop een volksprotest losbarstte dat ook buiten het Rifgebied weerklank vindt. Hirak wordt het genoemd, wat zoveel betekent als beweging.

Al snel werd Nasser Zafzafi, een Riffijn, hét gezicht van de beweging. Hij vertolkte de in de regio breed gedeelde frustratie over de achterstelling, corruptie en vernedering door de autoriteiten. De eisen van de Hirak-beweging zijn eenvoudig: het opheffen van de militarisering van de regio, werk zodat jongeren een toekomst op kunnen bouwen, een universiteit om te kunnen studeren en een einde aan de corruptie in de haven en

het vastgoed. Zafzafi riep op tot het houden van een massademonstraties op 20 juli van dit jaar, maar werd eind mei opgepakt omdat hij in de moskee een imam tegen zou hebben gesproken, die Hirak veroordeelde omdat de beweging tweedracht zou veroorzaken. Na zijn arrestatie zijn de afgelopen maand tientallen andere vreedzame activisten van de beweging opgepakt, waaronder docenten, journalisten en vakbondsactivisten.

De plicht om in verzet te komen

De verf van de nieuwe deur van Ahmed Zafzafi is nog nat wanneer Van Heijningen en Karabulut bij zijn keurige, witgeschilderde rijtjeshuis in Al Hoceima aankomen. Twee maanden en drie dagen geleden werd de oude deur (‘Ik heb hem bewaard’) ’s ochtends om vijf uur ingetrapt om zijn zoon Nasser van zijn bed te lichten en af te voeren. Nasser wordt beschuldigd van verstoring van de orde in de moskee aan het eind van het straatje. Daar leverde hij in het openbaar kritiek op de imam, die opschudding had veroorzaakt door de anti-regeringsprotesten naar aanleiding van de dood van visverkoper Fikri te veroorzaken. De verontwaardiging daarover onder de buurtbewoners was groot. Nasser had wijze woorden gesproken over menselijke waardigheid, het recht van burgers om voor hun mening uit te komen en de plicht om

in verzet te komen tegen onrecht. Daarmee haalde hij zich de woede van de autoriteiten op zijn hals.

Het gesprek begint volgens Van Heijningen stroef. De vraag of druk vanuit Europa behulpzaam kan zijn bij de strijd voor mensenrechten in Marokko, schiet Zafzafi onmiddellijk in het verkeerde keelgat. Hij heeft niets tegen bemoeienis van Nederland, maar kom bij hem niet aan met Spaanse en Franse bemoeienis met zijn land. Daar hebben Marokkanen gedurende de twintigste eeuw genoeg ellende van gehad. Zafzafi legt uit: 'Weten jullie dan niet dat Frankrijk tot op de dag van vandaag een smerige rol speelt in Westelijk Afrika, met haar interventiepolitiek in Senegal en Mali? De geschiedenis van ons land is een grote tragedie. In 1898 lukte het de Spaanse kolonisator om ons land te bezetten, door de ene stam tegen de andere op te zetten. Hier is strijd geleverd.'

'Weggezet als schorem'

Zafzafi schaamt zich voor de geschiedenis van zijn land, zo vertelt hij. 'Koning Mohammed V is door buitenlandse krachten afgezet en door een marionet vervangen. Onze mensen hebben gestreden, maar zonder resultaat. Wij worden weggezet als nietsnutten, schorem. En dat doet pijn. In 1959, ik was toen 16 jaar, ben ik getuige geweest van gruwelijke oorlogsmisdaden. In 1984 betaal-

den we opnieuw een hoge prijs door voor onze rechten op te komen. Ook in 1926 en 2011 kwam het volk in opstand en werden de protesten in bloed gesmoord. Ik heb geleerd te vergeten, omdat herinneren te veel pijn doet en we verder moeten met ons leven. Maar vergeven, dat nooit.' De mensen kennen dus het gevaar, maar de

maat is vol volgens Zafzafi: 'Het volk zegt: genoeg is genoeg. Massaliteit in combinatie met geweldloosheid is een machtig wapen. De dood van visverkoper Mouhoine Sikri eind vorig jaar was het keerpunt. Vertrouwen in de politiek is hier niet. We gaan van protest naar protest, maar stemmen doen we niet. Want verkiezingen, zoals die op 7 oktober vorig jaar, worden gekocht. De politiek is tot op het bot corrupt.'

'De Hirak-beweging verenigt Marokkanen'

Ook vrouwen gaan de straat op. Zafzafi: 'Vrouwen die normaal gesproken het huis niet uitkomen. De Hirak-beweging verenigt Marokkanen. In de vijfenzeventig jaar dat ik leef heb ik zoiets nog nooit meegemaakt. Alleen wanneer de staat de gevangenen vrijlaat, kan er een begin van een oplossing komen. Daarna moet er gewerkt worden aan verzoening – wat ontzettend moeilijk zal zijn – en er moeten banen komen.' De strijdvaardige vader mist zijn zoon: 'Nasser is arm, net als ik, wij zijn simpele zielen. Hij is overgebracht naar de gevangenis van Casablanca, op zes uur reizen hier vandaan. Dan mag ik tien minuten met hem spreken. Een schande is het. Hij zit nog steeds vast omdat hij staatsgevaarlijk zou zijn en voor afscheiding van de Rif. Complete onzin: de Rif is Marokko en Marokko is de Rif.' In de jaren twintig was het Rifgebied een aparte staat, nadat vrijheidsstrijders de koloniale machten wisten te verjagen. Zafzafi's opa diende nog als minister van de Rif-

Familieleden van politieke gevangenen: hartverscheurende getuigenissen.

Ook tijdens het werkbezoek:
in gesprek met leden van het
Marokkaanse Parlement.

len niet dat deze regio zich ontwikkelt.' Volgens Ali en Mohamed is de vakbond solidair met het verzet: 'De vakbond hier is Hirak! We eisen werk, vrijlating van gevangenen en respect voor de mensenrechten.'

Façade-politiek

Niet alleen onder Riffijnen is er steun voor de Hirak-beweging. Niet in de laatste plaats omdat ook in andere regio's schrijnende armoede, corruptie en straffeloosheid aan de orde van de dag zijn. Hoewel iedereen beaamt dat er na de "jaren van lood" onder koning Hassan II – waarin politieke tegenstanders in geheime gevangenissen werden gemarteld – onder de nieuwe koning en onder invloed van de Arabische lente op papier belangrijke stappen vooruit zijn gezet, zien mensen daar in de praktijk te weinig van terug. Façade-politiek is de term die Van Heijningen en Karabulut vaak horen tijdens hun gesprekken. Ook leeft onder Riffijnen het gevoel dat de EU-landen vooral geïnteresseerd zijn in de stabiliteit van het land en de regio en de mensenrechtenschendingen voor lief nemen.

'Elkaar de waarheid vertellen'

Karabulut maakt zich zorgen over de mensenrechtenschendingen: 'Er wordt een belangrijke strijd gevoerd in Marokko. De Hirak-beweging is een brede beweging met hele menselijke eisen. De Riffijnen zijn moedige mensen die zich op vreedzame wijze inzetten tegen machtsmisbruik, ongelijkheid en mensenrechtenschendingen. Daar heb ik niets dan respect voor, het was een voorrecht om hier enkele dagen te zijn.'

'Ik ben geschrokken van het militair machtsvertoon en de grove mensenrechtenschendingen. Onze regering moet daar stelling in nemen. De Nederlandse regering is een goede vriend van Marokko en werkt samen met het land. Goede vrienden moeten niet bang zijn elkaar de waarheid te vertellen. Ook moeten we eens goed kijken wie er profiteren van de EU-subsidies aan de regio.' ●

tekst Hans van Heijningen Daniël de Jongh
foto's archief SP

'Al vaker kwam het volk in opstand en werden de protesten in bloed gesmoord'

Republiek, die in 1926 heroverd werd door de Fransen en de Spanjaarden, die daarbij onder meer grootschalige mosterdgas-aanvallen uitvoerden op de bevolking.

'Pure intimidatie'

Van Heijningen en Karabulut spreken ook met activisten van de UMT, de enige onafhankelijke vakbond van Marokko. Mohamed werkt als docent economie op de middelbare school en Ali werkt bij de sociale verzekeringsbank. Ook in Marokko viert het neoliberalisme hoogtij, vertellen zij. De pensioenleeftijd is verhoogd tot 63 jaar, de pensioenen worden gekort. Alleen in de publieke sector vecht de vakbond terug, in de private sector is het "voor jou tien anderen" en zijn werknemers niet in staat een vuist te maken. Vier van hun collega's in Al Hoceima zijn opgepakt. Mohamed: 'Op een schunnige manier, pure intimidatie. Waarom trappen ze 's ochtends vroeg je deur in, vrouwen en kinderen de stuipen op het lijf jagend? Waarom zetten zij anti-terrorisme-eenheden in om docenten op te pakken in schoollokalen? En de kameraden

die opgepakt worden, staan meestal niet bekend als radicalen maar als hele redelijke, fatsoenlijke mensen. Diegenen die charisma en overtuigingskracht hebben, zijn als eerste aan de beurt.'

De vakbondsactivisten beamen de achterstelling van de Riffijnen. Ali: 'De regering schept overal werk, maar niet in onze regio. Al Hoceima heeft economische potentie maar die wordt niet gebruikt en zelfs kapot gemaakt. Meer dan zestig industriële bedrijven hadden we hier in 1956 en daar is er niet één van over. De haven hier is het domein van een maffia. De tragedie van visverkoper Fikri staat niet op zichzelf maar is daar de uitdrukking van. Hij koopt vis in de haven, maakt dat in orde met de douane, maar wordt buiten het hek van de haven aangehouden door de politie, die zijn vis in beslag neemt. Anderhalf uur staat hij te bellen met allerlei autoriteiten en ziet dan plotseling dat zijn vis in de vuilnisauto wordt gekieperd. Hij springt daar achteraan om zijn vis te redden en wordt daarbij zelf vermorzeld. Corruptie is probleem nummer één. Ze wil-

VOLGETANKT - MET INSPIRATIE

JA, DE BARKAARTEN WAREN VOL, de kookploeg heeft heerlijk gekookt en ook het mooie weer was erg goed voor de sfeer. Maar de ROOD Zomerschool was er volgens organisator Janne van den Bosch vooral een van inspiratie. Het thema was revolutie: niet met geweren, maar wel radicaal. Hoe je met kleine acties de grote verandering teweeg kan brengen. In een week tijd kwamen vele sprekers en scholers langs. Zo leverde Kamerlid Sadet Karabulut een bijdrage over de geschiedenis van revoluties,

algemeen secretaris Hans van Heijningen over de revoluties in Midden- en Zuid-Amerika en D66-icoon Jan Terlouw over zijn sociaal-liberale inspiratie; kwam Jos D'Haese van de jongerenvereniging van de Belgische zusterpartij PVDA langs om ideeën uit te wisselen en vertelde voormalig SP-wethouder en hoogleraar Arjo Klamer over socialistische economie. Kortom: de tientallen jongeren werden volgetankt met inspiratie. Van den Bosch: 'Ruud Kuin van de vakbond wist zijn

gedrevenheid om een beweging te bouwen echt op ons over te brengen – veel aanwezigen meldden zich daarna aan bij de vakbond. En na de Zomerschool gingen de ROOD-groepen met extra energie aan de slag met onze acties tegen flex-werken.' Volgend jaar is de Zomerschool groter; vrij veel mensen konden dit keer niet mee dus er wordt uitgekeken naar een grotere locatie.

tekst Diederik Olders • foto's archief ROOD

PODEMOS IN SPANJE

POLITIEK ENTHOUSIASME

Voortgekomen uit de Spaanse protestbeweging 15M, behaalde de jonge linkse partij Podemos 'tot hun eigen stomme verbazing' vijf zetels in het Europees Parlement en 20 procent van de stemmen bij de Spaanse verkiezingen. Onderzoeker en schrijver Frans Bieckmann: 'Podemos breekt met de neoliberale eenheidsworst. Zij willen hun eigen speelveld bepalen.'

FRANS BIECKMANN, oprichter van de progressieve denktank over globalisering en ontwikkeling The Broker, raakte al jong geïnteresseerd in politiek en alternatieve tegenculturen. 'Op 30 april 1980, ik was toen net 17, ben ik naar de kroning van koningin Beatrix in Amsterdam gegaan. Vanaf dat moment wist ik dat ik 'iets' met politiek wilde.' Hij ging reizen en werd actief in de kraakbeweging en internationale solida-

riteitsgroepen. 'Toen ik terugkwam wilde ik weer studeren, want ik had behoefte aan meer onderbouwing en verdieping. Het werd Internationale Betrekkingen.' In 1994 studeerde hij af met een scriptie over Mercosur, het dan net ontstane handelsblok van Latijns-Amerikaanse landen.

› **In die tijd werd vrijhandel door velen als walhalla gezien. Jij was kritischer?**

'Globalisering is op zich niet goed of slecht: het is een neutrale term die betekent dat alles steeds internationaler wordt: economische processen en financiële stromen, maar ook arbeid, migratie, communicatie en natuurlijk klimaatverschijnselen. Via mijn scriptie kwam ik erachter dat vrijhandel overheersend werd: de neoliberale globalisering. In de jaren negentig overheerste optimisme: de bomen groeiden economisch de hemel in, de Muur was gevallen en het einde van de geschiedenis was aangebroken. Het neoliberale denken nestelde zich in de sociaaldemocratie en vooral ook diep in de hoofden van de mensen. Alleen over de gevolgen ver weg werd nog wel nagedacht.'

› **Ook nu zwelt de kritiek op de huidige globalisering aan; denk aan het brede protest tegen TTIP. Hoe hoopvol stemt dat jou?**

'Het is goed dat zoveel mensen zich tegen een verdrag als TTIP verzetten. Maar je ziet ook een ongemakkelijke vermenging met rechtse agenda's, zoals die van Trump of rechtse types als Baudet die zich verzetten tegen Europa. Als je niet oppast krijgen die agenda's de overhand. De andersglobalisten richtten zich vooral op het bestrijden van de gevolgen van het neoliberalisme voor mensen in ontwikkelingslanden. Inmiddels zien we dat dat neoliberalisme – met als duidelijkste uiting de EU in zijn huidige vorm – ook hier steeds meer in crisis raakt: economisch, democratisch en vergeet vooral ook niet de klimaatverandering. Er is hier nog geen grote beweging die zich daartegen verzet vanuit systeemkritiek. Er is wel verzet tegen een aantal symptomen, maar wat ontbreekt is een helder en hoopvol verhaal over een andere, meer duurzame en rechtvaardiger maatschappij. Een verhaal dat verder gaat dan alleen zeggen dat het niet eerlijk is dat sommige groepen het slachtoffer worden van de neoliberale globalisering. In Spanje hebben ze die vertaalslag weten te maken. En belangrijk: zij doen dat vanuit een internationalistisch perspectief, omdat ze zich realiseren dat alleen met internationale solidariteit en samenwerking een alternatief gebouwd kan worden.'

› **Je hebt een boek geschreven over Podemos; wat maakt die Spaanse partij zo uniek?**

'De omstandigheden waar Podemos uit voortkomt en de vernieuwende manier waarop zij opereren, met veel aandacht voor media, cultuur en de taal die ze gebruiken. In Spanje is de crisis veel harder aangekomen. Op 15 mei 2011, ook wel aangeduid als 15M, begonnen de pleinbezettingen door de *Indignados*, de verontwaardigden. Het begon spontaan met een groepje activisten dat een plein bezette in Madrid. Dat groeide snel uit tot tienduizend mensen die twee maanden bleven. Ook in andere steden werden ondertussen pleinen bezet. Het waren met name jongeren die voordien nog niet politiek actief waren, vaak hoger opgeleid maar werkloos of met onzekere baantjes. Uiteindelijk besloten de pleinbezitters de buurten in te gaan en assemblees te organiseren met de mensen zelf. Er was al een sterke beweging actief tegen de huisuitzettingen (de financiële crisis was in Spanje vooral een vastgoedcrisis, –red.). Maar na drie jaar ontstond het gevoel dat een politieke vertaalslag nodig was, want dezelfde partijen waren nog aan de macht. Een diverse groep intellectuelen rond Pablo Iglesias, Íñigo Errejón en Miguel Urbán had het eerst tevergeefs via Verenigd Links geprobeerd en besloot een nieuwe partij op te richten. Ze deden mee aan de Europese verkiezingen, en tot hun stomme verbazing ging dat heel goed. Mensen zagen dat er eindelijk een groep was die de idealen van 15M serieus nam, maar vooral eentje met een breed, positief en hoopvol verhaal dat allerlei groepen in de samenleving verbindt.'

› **Bij de Spaanse parlementsverkiezingen haalde Podemos vervolgens ruim 20 procent van de stemmen. Waarom wordt de partij eigenlijk weleens linkspopulistisch genoemd?**

'Podemos zet zich af tegen de elite, die zij *la casta* noemen, de kaste. Podemos bekritiseert degenen die het neoliberale model verdedigen, of het nou sociaaldemocraten of conservatieven zijn. Podemos staat voor een alternatief. Dat framen ze als een strijd van de meerderheid tegen een kleine groep mensen die de macht en de opbrengsten daarvan hebben. Dat kun je linkspopulistisch noemen, maar het is slechts een van de intellectuele bronnen van Podemos. Interessanter vind ik dat zij stellen dat ze de politiek terugbrengen: tegenover een neoliberale eenheidsworst waarbinnen marginale verschillen bestaan, positioneren zij een positief en hoopvol verhaal dat ze met veel

zelfvertrouwen uitdragen. Het woord *podemos* zegt het al: het betekent *wij kunnen het*. Een andere kracht is dat de partij pragmatisch en open is. Die openheid wordt deels afgedwongen door de sociale bewegingen waar Podemos zich mee verbindt.

In Nederland zien met name linkse partijen een 'beweging' als verlengstuk van hun partij, dat vooral moet zorgen voor genoeg stemmen om de politieke macht te behalen. Dat is zeker nodig. Maar in Spanje is het andersom: daar zijn sterke autonome bewegingen, en Podemos heeft zichzelf neergezet als de koepel daarvan. Zij vertalen de wensen van de mensen van die bewegingen.'

› Wat kunnen we daar in Nederland van leren?

'Het is aan de achterban van partijen om bewegingen te versterken, maar niet alleen in het directe belang van de betreffende partij. Het neoliberalisme heeft tot gevolg gehad dat iedereen in Nederland individueel en apolitiek bezig is. Maar er zijn wel tienduizenden mensen bezig met kleinschalige, idealistische initiatieven, of het nou gaat om de buurt, het milieu, sociale ondernemingen of vluchtelingen. Er is een groot potentieel van idealisten die hun activiteiten zelf nog niet als politiek zien, want politiek is vies, dat is dat geneuzel in het Haagse. Het individualisme zit heel diep in de hoofden van mensen. In die zin is het neoliberalisme cultureel oppermachtig. Ik heb me altijd verbaasd dat de crisis niet meer kritische gedachtevorming heeft opgeleverd. Het besef dat we ons collectief moeten organiseren om de macht te verkrijgen, is totaal weg. Maar uiteindelijk kan je alleen op die manier dingen echt veranderen.

Podemos is een amalgaam van linkse politieke stromingen met verschillende theorieën, politieke culturen en prioriteiten, en verschillende groepen in de samenleving die ze aanspreken. Die zijn hier verdeeld over de linkse partijen en thematische organisaties. Het bijzondere is dat leiders als Iglesias en Errejón veel van die stromingen

weten te bundelen tot een brede partij, die bijvoorbeeld ook cultureel progressieven trekt die hier naar D66 of GroenLinks gaan. In de Podemos-coalitie zit Verenigd Links, maar ook de milieupartij Equo, met wie ze een voorstel voor een energietransitie formuleren. In Nederland heeft iedere linkse partij zijn eigen cultuur en hiërarchie, en de actieve kern wil die controle niet kwijt. Podemos werkt bottom-up en democratisch, waardoor ook veel partijlozen en mensen van andere linkse partijen naar hen toe kwamen. Ze geven veel ruimte en zijn niet alleen actief op sociaaleconomisch terrein maar ook rond emancipatie van vrouwen en minderheden, milieu, integratie. De 500.000 leden stemmen over bijna alles. Podemos weet goed om te gaan met verschillen, ook al zijn bijna alle discussies openbaar.'

› Heeft Podemos ook het tij mee wat de media betreft?

'Integendeel. De mainstream media in Spanje proberen voortdurend de leiders van Podemos tegen elkaar uit te spelen. De media zijn vaak direct partijgebonden of verbonden aan grote bedrijven, en voeren openlijk campagne tegen Podemos. Onderzoeksgroepen, al dan niet verbonden aan Podemos, volgen nauwgezet hoe de media politiek of commercieel worden ingezet, dus er komen regelmatig schandalen naar boven. Podemos reageert op de manier waarop citaten door media uit hun context worden gelicht door ze systematisch met filmpjes en feiten te bestrijden.'

› Hoe kijkt Podemos aan tegen de positie van autonome regio's als Catalonië en Baskenland in Spanje?

'Podemos streeft 'plurinationalisme' na. Dat betekent dat er afzonderlijke 'naties' in een land kunnen bestaan, met een grote mate van autonomie en beslissingsrecht over hoe ze hun eigen maatschappij en economie willen inrichten. Dat is dan echter altijd op basis van solidariteit met de andere naties en regio's in Spanje.'

› Is zo'n model ook denkbaar binnen de EU?

'De EU beperkt de politieke manoeuvreerruimte. De aard van nationale economieën in Europa is echter zo verschillend, dat er ook ruimte moet zijn voor natiestaten of grote regio's om economieën op hun eigen manier in te richten. Het huidige model dwingt landen tot specialisatie en export, want dat zou volgens het marktdenken het meest opbrengen. Maar zo werkt het niet. Er zijn economieën die veel meer leunen op hun eigen interne markt, of bijvoorbeeld op

de coöperatieve economie zoals in Catalonië. Dus er moet ruimte zijn binnen Europa om bijvoorbeeld de eigen koopkracht of een duurzame transitie te stimuleren. Dat hoeft niet per se tot meer protectionisme of nationalisme te leiden, als het in samenspraak met elkaar gebeurt. Ieder voor zich – een Left Exit uit de euro bijvoorbeeld – werkt niet, want dat ondermijnt de solidariteit nog meer en werkt nationalisme in de hand. We moeten toe naar nieuwe solidaire vormen van Europese samenwerking, met meer ruimte voor de autonomie van nationale economieën, maatschappijen en culturen, en minder focus op consumentisme, export en de flexibilisering van arbeid.'

› Hoe zie jij de toekomst van politieke partijen?

'Er is twintig jaar lang impliciet gezegd: dit is het einde van de politiek, er zijn geen tegenstellingen meer; het is een kwestie van goed regelen door technocraten. Maar uiteindelijk draait het om politieke keuzes. Mensen moeten weer een begrip krijgen van 'het politieke'. In plaats van 'de politiek', oftewel Haagse kneuterdingetjes. Macht en collectiviteit bepalen hoe je een maatschappij vormgeeft, niet alleen via politieke partijen en het Haagse spel; macht vormt zich misschien nog wel meer via culturele en ideologische mechanismen. Wat Podemos doet, is breken met die neoliberale consensus. Zij willen hun eigen speelveld bepalen, met eigen verhalen en termen waarmee zij de dingen duiden. Als mensen zien dat er een brede politieke beweging is die streeft naar een alternatieve maatschappij, kan er opnieuw enthousiasme voor de politiek ontstaan. Kijk naar de grote steun onder jongeren voor Corbyn. Of denk aan Bernie Sanders. De SP kan daar ook van leren. Verzet je niet alleen tegen het neoliberalisme, maar schets ook het positieve alternatief. En neem daarbij de middenklasse en hoger opgeleiden mee.' ●

tekst Sara Murawski • foto's Nynke Vissia

*Op maandag 2 oktober houdt Podemosleider Miguel Urbán om 20 uur in het Compagnietheater in Amsterdam een lezing n.a.v. Bieckmanns boek **Podemos: Nieuwe linkse politiek in Spanje**. Gevolgd door een gesprek met Femke Roosma (GroenLinks), SP'er Arjan Vliegthart en Sarah de Lange (hoogleraar Politieke Wetenschappen) over de toepasbaarheid van Podemos' strategieën in Nederland. Toegang gratis, wel graag vooraf aanmelden via l.steinfort@tni.org*

stills, archief SP

> NIET GOED? GELD ERBIJ!

Bij zorginstelling Laurens vertrok de directie – en nam ruim 3 ton aan vertrekbonus mee. Terwijl het personeel grote moeite heeft om het werk gedaan te krijgen. SP-Tweede Kamerlid Lilian Marijnissen heeft gesproken met een van de medewerkers, Deborah. Zij vertelt: ‘Je wilt niet weten hoe hard wij moeten werken. En zo’n man die het niet goed doet, die gaat met een zak geld naar

huis. Daar word ik heel erg boos over.’ Marijnissen toog vervolgens naar de nieuwe directeur om verhaal te halen: zorggeld moet naar de zorg gaan.

Bekijk het filmpje van Lilians
bezoek: sp.nl/ZUK

IN REACTIE OP DE UITZETTING van de moeder van twee kinderen die al negen jaar in Nederland verblijven, wil Jasper van Dijk versnelde asielpcedures en een **verbeterd kinderpardon**.

sp.nl/Z3y

DOOR TE WEINIG CAPACITEIT en samenwerking laten we geld liggen, dat in **criminele handen** blijft. Michiel van Nispen wil dat de regering hier werk van maakt: ‘Misdaad mag niet lonen.’

sp.nl/Z3F

BART VAN KENT WIL een verbod op schijnconstructies zoals bij de **bezorgers van Deliveroo**, die geen uurloon krijgen en onverzekerd rondfietsen.

sp.nl/Z3t

DE NEDERLANDSE CENTRALE BANK wil beheer van vertrouwelijke data mogelijk uitbesteden. Slecht idee, zegt Renske Leijten; dit moet een overheidstaak blijven, omdat het **cruciale informatie** is over onze banken, pensioenfondsen en verzekeraars.

sp.nl/Z3v

foto: Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

DE DUBBELE EUROPESE TONG VAN RUTTE

Dit najaar gaan de Europese regeringsleiders spreken over de toekomst van de Europese Unie. Op 13 september trapt de voorzitter van de Europese Commissie, Juncker, af met zijn ‘State of the Union’ die hij plechtig in het Europees Parlement in Straatsburg gaat voormurmelen. Hij wil doorpakken: nog meer bevoegdheden voor de Commissie op economisch, sociaal en zelfs militair gebied. Hij mag dat willen en de meerderheid van mijn collega’s in het EP zal het wel mooi vinden. Maar de echte besluiten worden genomen door de regeringsleiders, oftewel Rutte samen met zijn collega’s. Op de Britten hoeft hij niet meer te rekenen: die zijn

bezig met hun Brexit en zullen zich niet meer bemoeien met de toekomst van de EU. Polen en Hongarije worden klem gezet met procedures tegen de – inderdaad – weinig frisse regeringen in die landen. Daarmee zijn de voornaamste tegenstanders van een superstaat bij voorbaat al in de verdediging gedrongen.

Het is bekend dat Rutte altijd het schoothondje is van Angela Merkel. Misschien vind hij het gewoon fijn als de leider van zo’n grote lidstaat hem kent, misschien wil hij ooit verder in een Europese functie, maar feit is dat hij Merkel zelden of nooit tegensprekt. En laat nu juist Merkel samen met haar Franse collega Macron hard willen bouwen aan een echte superstaat. De vraag is dus niet óf, maar hoe Rutte haar daarbij gaat helpen. In Nederland zal hij ongetwijfeld blijven zeggen geen behoefte te hebben aan zo’n superstaat, maar ook dat je er maar beter aan kan meewerken dan langs de kant te komen staan. Voor ons allemaal is er dus werk aan de winkel: we willen geen Europese belastingen, geen Europese minister van Financiën en geen Europees leger. Dat moeten we Rutte luid en duidelijk laten weten.

> RATTEN EN MUIZEN – VERVOLG

Ze kwamen. En ze beloofden ter plekke verbetering. *So far, so good*. De medewerkers van woningcorporatie Portaal waren op verzoek van de 180 actievoerders en de SP in de Nijmeegse wijk Zwanenveld netjes komen kijken naar de klachten over gebrekkig onderhoud van woningen en namen vriendelijk een petitie in ontvangst. Die klachten waren zo ernstig dat ze een plekje verdienden in het ‘Spookhuis van de Volkshuisvesting’ in de vorige Tribune: ratten, muizen, vocht en tocht, et cetera. Maar er zat – om in griezeltermen te blijven – een addertje onder het gras van de belofte van Portaal tot verbetering. Want begin juli hebben de huurders een brief gekregen waarin de corporatie laat weten ‘vocht en tocht in de woning aan te pakken in 2018 en 2019’. Met een beetje pech dus nog twee jaar in de ellende zitten. Voor wat

betreft de ratten ziet Portaal geen taak voor zichzelf: ‘Belangrijk is dat u zorgt voor een schone omgeving.’ En de huurverlaging tot het moment van renovatie, die de bewoners hadden gevraagd in de petitie? ‘Daar gaan wij niet op in, omdat verlaging alleen in individuele gevallen mogelijk is.’ Dat laatste had Portaal misschien beter niet kunnen schrijven, want dat is wat de huurders met hulp van de Nijmeegse SP nu gaan doen om de druk verder op te voeren. En ook interessant: inmiddels heeft de Stichting Huurteams Nijmegen, in de Waalstad bekend vanwege haar inzet voor studenten met huurconflicten, haar hulp en expertise aangeboden.

Lees meer hierover in de Spanning die u bij deze Tribune kreeg.

> ‘EEN WURGCONTRACT IS HET’

Een pakketbezorger van PostNL wist onlangs niet wat hij zag toen hij zijn nieuwe contract met de postgigant onder ogen kreeg. Deze zogenaamde ‘Vervoerovereenkomst ten behoeve van het Autobedrijf’ – waarbij Autobedrijf de afdeling van PostNL is die over de daadwerkelijke bezorging per auto of bestelbus gaat – is gedateerd op 31 mei 2017 en behelst de nieuwe voorwaarden waaronder de bezorger zijn werk voor PostNL zou moeten gaan doen. De overeenkomst, in bezit van de Tribune, begint al zo: ‘De briefvolumes dalen en hebben gevolgen voor omstandigheden in de postmarkt. PostNL vangt de gevolgen van de marktveranderingen op door te reorganiseren en te innoveren.’ Even verderop: ‘Opdrachtgever heeft het recht deze overeenkomst per direct te beëindigen indien (...) een

overtreding (...) wordt geconstateerd dan wel daar een redelijke verdenking van is.’ Dan, onder de kop ‘Capaciteit, chauffeurs en vervanging’: ‘Opdrachtnemer (de bezorger dus) vrijwaart Opdrachtgever (PostNL) en zal deze volledig schadeloos stellen voor alle vorderingen van derden.’ Met andere woorden: ben je een keer ziek dan moet je zelf voor vervanging zorgen, anders moet je de schade aan PostNL betalen. Verder mag PostNL volgens dit contract onder het motto ‘audits door deskundigen’ de bezorger tijdens zijn werk laten bespioneren en moet de bezorger ‘een jaarrekening inclusief accountantsverklaring’ aan PostNL laten zien... Zodat het bedrijf precies weet wat je inkomsten zijn... Nu waren de voorwaarden waaronder zogenaamde PostNL-subcontractors, zzp’ers en kleine bedrijven, opereren al

vaker onderwerp van discussie (zie ook de Tribune van februari 2016). Maar dit contract slaat alles, zegt ook Maurice Jacobs van SubcoPartners, dat de belangen van zelfstandigen in het beroeps-goederenvervoer behartigt. ‘Opvallend vind ik, om te beginnen, dat de tarieven in dit contract helemaal niet genoemd worden. Die zijn sinds 2008 nooit meer geïndexeerd, terwijl ze toen al veel te laag waren. In z’n totaliteit heb ik de indruk dat PostNL zich met dit contract wil indekken tegen de wet WAS.’ Deze nieuwe Wet Aanpak Schijnconstructies is erop gericht om uitbuiting en onderbetaling van werknemers te voorkomen die op papier niet in vaste loondienst zijn. Jacobs: ‘Ik zelf zou dit contract nooit ondertekenen. Een wurgcontract is het.’

> ‘OP DE MAN GESPEELD’

In Arnhem viel vlak voor de zomer de coalitie van SP, D66, CDA en ChristenUnie. Die laatste partij hield het voor gezien nadat ze niet kon leven met een besluit aangaande de tippelzone in de stad. Voordat er ook maar iemand had kunnen nadenken over een nieuwe coalitie, barstte er in de media een enorm moddergevecht uit. Zo werd D66-wethouder Martijn Leisink in dagblad De Gelderlander min of meer verweten ‘te slim’ te zijn en moest SP-wethouder Gerrie Elfrink het doen met de kwalificatie

‘straatvechter’; samen zouden ze te dominant zijn. Elfrink kan er allemaal niet zo veel mee. ‘Er wordt hier enorm op de man gespeeld’, zegt hij: ‘Het zou me een lief ding waard zijn als politieke partijen in plaats van weglopen en schreeuwen vanaf de zijlijn eens hun verantwoordelijkheid zouden nemen voor de stad.’ En met die stad gaat het volgens Elfrink goed. ‘Arnhem zit in de lift. De binnenstad is aan het opleven en er zijn heel veel achterstallige dingen aangepakt. Vraag het het aan

de mensen in Arnhem en zij zullen dat bevestigen. Er is door de gemeenteraad en het college veel goed werk verricht voor de stad. Onlangs is nota bene de Voorjaarsnota (die de politiek-financiële lijnen uitzet voor de gemeentebegroting, –red.) unaniem aangenomen door de gemeenteraad. Dat betekent toch dat men toch niet zo heel erg ontevreden is over het college.’ Zicht op een nieuwe coalitiepartner is er nog niet. SP, D66 en CDA hebben samen 19 van de 39 raadszetels.

> MINDER ZUIPEN?

Hoe meer je drinkt, hoe conservatiever je wordt. Die opmerkelijke stelling legde de arts dr. Eckart von Hirschhausen afgelopen zomer neer in het Duitse weekblad Der Spiegel. Zijn redenering: linkse mensen zijn idealisten die in een secundair hersengebied aan een alternatieve wereld bouwen. Als door alcohol de rekencapaciteit van de hersenen afneemt, neemt ook je voorstellingsvermogen van die andere, betere wereld af. En daardoor vind je datgene wat je in de praktijk aantreft automatisch altijd beter. Net zoals je, zo zet dr. Von Hirschhausen uiteen, in de kroeg zit en je iemand die tegenover je zit na dertig bier toch wel aantrekkelijk begint te vinden, zo kun je je ook de maatschappij mooi zuipen. Hebben we hier een nuttige tip voor SP-scholingen te pakken? Zo van: 'Toekomstige SP-raadsleden moeten stoppen met zuipen'? Toch eens even googelen op die meneer Von Hirschhausen. Wel, zijn medische kennis en ervaring staan buiten kijf: hij studeerde in Berlijn, Londen en Heidelberg, promoveerde magna cum laude en werkte onder meer als kinderneuroloog. Maar buiten arts is hij ook nog tv-presentator, schrijver en... cabaretier. Ah! Nou, dan nemen we er nog eentje.

foto archief SP

> WELKOM COLLEGA'S!

SP-Kamerleden Cem Laçin en Michiel van Nispen feliciteren de schoonmakers in het Tweede Kamergebouw. Zij komen vanaf februari 2018 in dienst van het Rijk. De SP steunt al jaren de schoonmakersstrijd voor respect. Dat de schoonmakers van het Tweede Kamergebouw er nu ook gewoon

bij horen, en niet extern ingehuurd worden, hoort daarbij. Al in 2014 pleitte de SP daarvoor. Van Nispen: 'De mensen die zorgen dat wij in een schone omgeving kunnen werken zijn net zo goed onderdeel van de Tweede Kamerorganisatie als het andere personeel.'

selfie Sandra Beckerman

> BLOEIEND GRONINGS VERZET

SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman gaat langs bij mensen in Groningen die zich, groot of klein, stil of luid, hebben verzet tegen de gaswinning en de schade-afhandeling na de aardbevingen. Ze brengt bloemen, nadat ze op sociale media had gevraagd om nominaties. De sympathieke actie kan op veel enthousiasme rekenen. Zo veel zelfs, dat er gesproken wordt over de mogelijkheid van een heel Gronings bloembollenveld, als een blijvend monu-

ment voor Groningse onverzettelikheden. 'Bloeiend verzet' is de voorlopige naam; een duidelijke verwijzing naar het Vlaardingse volksbos, dat onder leiding van SP'er Remi Poppe in de jaren negentig voorkwam dat er een vuilstort kwam – een actie die de naam 'Groeiend verzet' droeg. In oktober, als de bloembollen bijna de grond in moeten, horen we hier ongetwijfeld meer van.

> VERDEEL REKENING KLIMAATBELEID EERLIJKER

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft berekend dat de belastingen voor klimaatbeleid voor tweederde deel worden opgebracht door huishoudens. SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman: 'Natuurlijk moet er fors geïnvesteerd worden in klimaatbeleid, maar dat moet wel eerlijk gebeuren. De bedrijven die de grootste klimaatschade veroorzaken dragen relatief heel weinig bij, de huishoudens die minder vervuilen juist heel veel. Alle wil om de klimaatproblemen aan te pakken wordt daardoor onderuitgehaald.'

Beckerman heeft wel wat ideeën voor de partijen aan de formatietafel om hier wat aan te doen: 'Het is oneerlijk dat de huishoudens – en niet de vervuilende bedrijven – de rekening betalen. Zo dragen kolencentrales flink bij aan de klimaatproblemen, maar zijn deze sinds 2016 wel vrijgesteld van belasting. Dat is niet uit te leggen aan de miljoenen Nederlanders die de afgelopen jaren steeds meer aan milieubelastingen moesten betalen.'

LINKSVOOR

SAMEN DE SLAPPE LACH

Janne van den Bosch (21) uit Nijmegen is ROOD-bestuurslid en net terug van de ROOD Zomerschool. 'Superintensief, maar ook ontzettend tof', vertelt ze enthousiast. 'Ook best spannend: zes dagen optrekken met vijftig heel verschillende jongeren, uit het hele land. Maar je leert elkaar heel snel goed kennen. Je volgt samen scholingen, je eet samen, feest samen – en de volgende ochtend sta je weer met een brak hoofd naast elkaar tanden te poetsen. Voor je het weet heb je ook samen de slappe lach.'

tekst Daniël de Jongh
foto Suzanne van de Kerk

› **Hoelang ben je al lid van ROOD?**

'Een jaar of twee. Tijdens mijn studie heb ik me verdiept in oude (neo)marxistische theoretici. Hartstikke inspirerend, maar ik wilde méér doen, niet alleen lezen.'

› **Toen kwam je bij de SP uit.**

'Ja, en met andere Nijmeegse jongeren heb ik een nieuwe ROOD-groep opgestart. Onze eerste actie was samen met leerlingen van de kappersopleiding. Erg leuk.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik studeer Algemene Cultuurwetenschappen en ik werk af en toe in een boekwinkel. Ik houd heel erg van boeken. Momenteel lees ik er drie tegelijk. Waaronder Het Kapitaal, met een groepje ROOD-jongeren. Via videogesprekken op de computer bespreken we zo eens in de twee, drie weken op zondagavond een hoofdstuk.'

› **Wat houdt je studie in?**

'Het is heel breed en gaat onder meer over de wisselwerking tussen culturele uitingen zoals films, boeken en series enerzijds en

politiek en maatschappij anderzijds. Hoe je kijkt en wat je ziet wordt beïnvloed door je persoonlijke en maatschappelijke waarden, en vice versa. Mijn scriptie gaat over feminisme, aan de hand van een comedy-serie over twee jonge vrouwen in New York: Broad City. Een serie vol zelfspot, gemaakt door twee vrouwen die zelf uitgesproken feministisch zijn.'

› **Feminisme is nog altijd springlevend?**

'Jazeker. Socialisme en feminisme kun je niet los van elkaar zien: feminisme is onderdeel van een klassenstrijd. We vechten allemaal voor gelijke rechten en kansen voor iedereen, dus zeker ook voor mannen en vrouwen.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Het bevat het me hier in Nijmegen wel goed eigenlijk. Een stad met mooie parken, gezellige pleinen en leuke kleine zijstraatjes. Havana aan de Waal: een stad met een rijk links heden én verleden. Zo is de moeder van Karl Marx hier geboren, zijn opa was hier voorganger in de synagoge.' ●

STOP LOZING GENX-GIF

Samen met andere partijen, maatschappelijke organisaties en veel actieve omwonenden komt de SP in verzet tegen het lozen van gif in Dordrecht.

SP-TWEEDE KAMERLID Cem Laçin wijdde er in mei van dit jaar zijn maidenspeech aan – de eerste speech die een nieuw Kamerlid in een parlement houdt. Jarenlang kon het chemiebedrijf Dupont/Chemours de giftige stoffen PFOA en later GenX in de Merwede dumpen. Concentraties van de gifstoffen zijn aangetroffen in het bloed van omwonenden in Dordrecht. Bij nader onderzoek door onder andere het Algemeen Dagblad bleek dat GenX niet alleen in de omgeving van Dordrecht, maar ook veel verder weg in het drinkwater zat; van Den Haag tot Gouda, van Rotterdam tot Leiden. GenX is eigenlijk een techniek om stoffen te maken waarmee je bijvoorbeeld anti-aanbaklagen kunt produceren. Het afval is giftig. Gifdeskundigen zeggen dat het drinkwater weliswaar veilig is om te drinken, maar dat er wel hoognodig wat moet gebeuren; GenX hoort gewoon niet thuis in het water. In de Verenigde Staten heeft de Amerikaanse Justitie een onderzoek ingesteld vanwege misleidende reclame; Chemours beweerde dat GenX duurzaam en milieuvriendelijk was. In North Carolina, waar ook protesten waren losgebarsten, is het bedrijf inmiddels gestopt met lozing.

De provincie Zuid-Holland heeft de vergunning al aangescherpt, maar een breed actiecomité eist directe stopzetting van het lozen van gif. Op 26 augustus was de grootste protestdemonstratie deze eeuw in Dordrecht. De SP was vertegenwoordigd met leden uit allerlei afdelingen. Laçin (foto midden) sprak de aanwezigen toe met de duidelijke boodschap 'Stop de lozing, nu'. De gezondheid van mensen gaat boven economische belangen, daarover bestaat bij de SP geen twijfel. ●

tekst Diederik Olders • foto's Alex Groen©

KABINETSFORMING

Met belangstelling heb ik het sociaal alternatief gelezen. Ik ben het er geheel mee eens dat we niet met de VVD moeten regeren. Maar de verkiezingsuitslag rechtvaardigt geen links-midden kabinet. Nederland heeft voor rechts gekozen en dient nu maar op de blaren te zitten van deze keuze. Het is een loffelijk streven van de SP om toch voor een sociale kabinetsformatie te kiezen. Mijns inziens moet de SP voor nieuwe verkiezingen pleiten en daarbij aantonen dat rechts te incompetent gebleken is om sturing aan dit land te kunnen geven.

Hans Hooimans, Breda

SPREEKUURRECHTER

Een mooi initiatief voor partijen die snel een definitieve uitspraak willen, het instituut spreekuurrecht. Er zijn ook partijen die zo lang mogelijk willen rekken.

Bijvoorbeeld wethouder Patrick Welman uit Enschede die vond dat bewindvoerders vervangen konden worden door vrijwilligers, de zogenaamde budget-maatjes. Op die manier kon er meer dan een miljoen euro per jaar bezuinigd worden op sociaal beleid. Onlangs stelde de Centrale Raad voor Beroep hem in het ongelijk. De eisers hebben jaren op hun geld moeten wachten en bewindvoerders hebben jaren hun werk niet kunnen doen. Het wordt tijd dat procederen tegen de overheid gratis wordt. Er zijn daarnaast ook partijen die zolang mogelijk willen rekken om in de tussentijd nog zoveel mogelijk winst te kunnen maken. Zo heeft Essent zich vanaf 2005 verzet tegen mijn wens om van het stads-warmtenet afgesloten te worden. Onlangs werd haar opvolger, Ennatuurlijk, door het Hof in Arnhem in het ongelijk gesteld en werd de zaak met een schikking definitief beëindigd. Het wordt tijd dat burgers in civiele zaken bij het Hof en de Hoge

Raad zonder verplichte advocaat kunnen procederen. Nu bepaalt die advocaat wat ten laste wordt gelegd. Ben je het daar niet mee eens dan is het slikken of proberen een nieuwe advocaat te vinden. Dat laatste is mij na zeven maanden bij het tiende advocatenkantoor gelukt.

Wim Lentink, Enschede

DE OPLETTENDE LEZER

In de Tribune van mei staat het artikel: Een maandje lokaal actief. Daarin staat bij SP Hengelo: hygiëne (pagina 9), over de toestand bij het zwembad het Aquadrome. Dit zwembad bevindt zich echter in Enschede en de kwestie is dan ook door de SP Enschede aangekaart bij het college. Ik weet dat Hengelo een erg actieve afdeling is, maar deze eer komt Enschede toe.

Jacques Gerard, SP-afdeling Enschede

Welgemeende excuses dat we twee geweldige afdelingen door elkaar hebben gehaald. Ere wie ere toekomt!

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckaertlaan 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
 adres + huisnr : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
 plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
 handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune september 2017

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

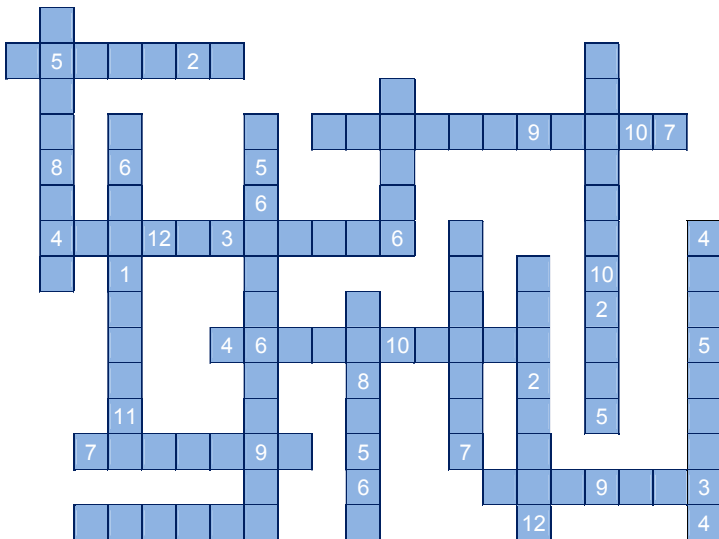
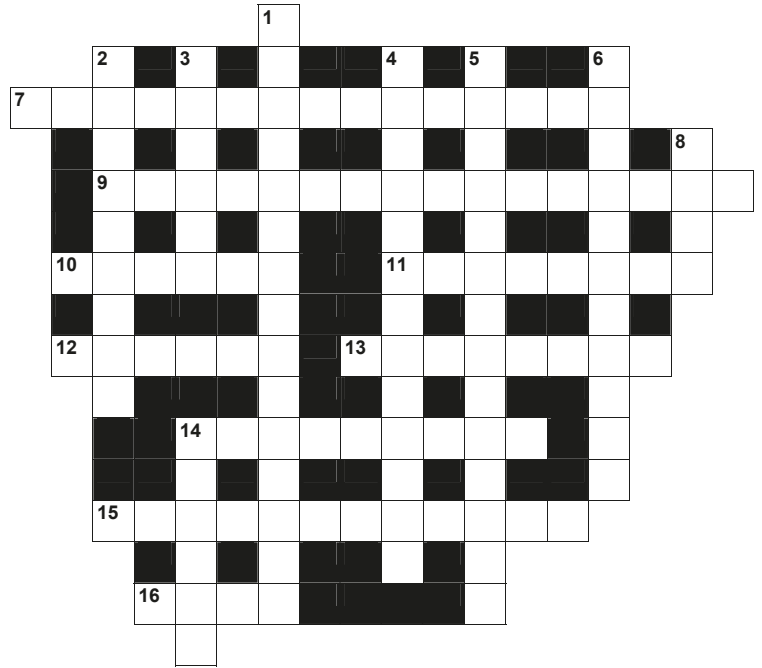
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 7 (geen) Advertentie van de NS? (15) 9 Nomadisch afval? (12,4)
- 10 Het beddengoed van Mondriaan. (6)
- 11 Nuttig voor het snotteren bij een levenslied. (8)
- 12 Het verhaal gaat dat die kaart een opstootje veroorzaakt. (6 en 3,3)
- 13 Schittert op de mat. (8) 14 Die tapt met een doel. (9)
- 15 Benauwende overeenkomst met huurmoordenaarster. (12)
- 16 De toerleider gebruikt nog een boekje. (4)

Verticaal

- 1 Beter worden? Niet zonder rechtszaak! (15)
- 2 Het torentje van Sinterklaas. (9)
- 3 Daar heb je je schaapjes op het droge. (6)
- 4 Betaalt al speculerend haar universitaire opleiding. (13)
- 5 Het rode gevolg van een ruwe voetbalwedstrijd? (5,3,2,4)
- 6 Er kan werkelijk geen gedetineerde meer bij. (3,5,3)
- 8 Geluid van een wel erg jong knaagdier. (4)
- 14 Engels vogeltje slaat aardig balletje golf. (6)

Letters											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

OO DIE NIEMEN

En wel 'eponiemen' ditmaal, dus woorden die gevormd zijn 'op basis van een eigenaam'. Zoals 'saxofoon', uitgevonden door Adolphe Sax. We hanteren de 'regel' met enige vrijheid! Soms vragen we het woord, soms de naam - of iets nieuws.

De opdracht is: lees de Hints, die in willekeurige volgorde staan. Plaats de woorden op hun juiste plek in de Tabel. Breng tot slot de letters die in de vakjes met cijfer-aanduiding staan over naar de 'Letters' tabel, voor het (fictieve) oplossingswoord, wat u naar de redactie kunt sturen. Soms is dezelfde letter op meerdere (cijfer-)plaatsen te vinden en geven we er vast een paar. De 'lange jij' wordt 'y'. Veel plezier.

Hints:

- Petrus bestrafte dit soort praktijken nog...
- Franse staatsliedelijke jas doet het goed op Amerikaanse TV. Vanaf 17 mei 1947, tot 1958 werd er 'getrokken'.
- 'Lachen met het CDA' is in elk geval een aanwinst.
- Ultranationalistisch gevoel van Franse soldaat is grensoverschrijdend.
- Als een Atheens wetgever gaat Rutteprutsen.
- Is asielbeleid zijn hiel?
- Taktiek eerst gebruikt tegen Engelse landeigenaar "Wij voeren hem niet uit!" – een ... uitspraak.
- Handel, Verkeer, Boodschapper...met Liefde.
- Luide uitvinder van de telefoon gedeeld door 10.
- "Als wij de bal hebben, kunnen hun niet scoren."
- Maakte van Kooten's paard een einde aan het Groot Dictee?
- Brave Koekoek?
- Te heet; te koud: sinds 1742 de schuld van een Zweed!
- Als een blok de formatie in...en het sjoemelen?

OPLOSSINGEN ZOMERPUZZEL

Insectenhotel

De winnaar van de zomerpuzzel is Elise van der Grift uit Zeist

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 27 september 2017 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

